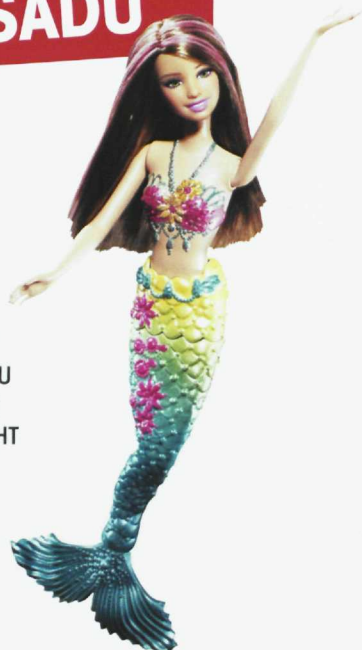

AUHINNASADU

Barbinduse-
võistluse
näkineitside
omanikeks
saavad **YVETTE
BENNO** ja **TRIINU
SEPP** Tallinnast
ning **MARIS VAHT**
Tartust.

Barbie!

Rõõmsat uut kooliaastat, armsad sõbrad ja sugulased!

Suvi oli ilus ja pikk ja päikeseline, ainult et kadus justkui liiga kiiresti silmist. Mõnedki lugejad võtsid ehk pikalt hoogu, et meie suvenumbrivõistlustest osa võtta, aga võta näpust: tähtjad ammugi möödas. Kuulutame nüüd välja nii juuni- kui ka juuli-augustinumbri võistluste võitjad. Auhinnasadu missugune! Lõuna-eeslaste auhinnad toimetame nagu ikka **Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu lasteosakonda** (Kompanii 3/5, Tartu) ning Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid **Kullo Lastegaleriis** (Tallinn, Kuninga 6). Kellel on muid soove ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele saata e- või tavaposti teel!
Ilusat suve soovides,
Triibu-Liine

Juunikuu ristsõna auhinnad – audioraamatud –
võitsid **ERIK TOBIAS LOO** Tallinnast ja **LIISBET VILU** Sõmerult. Juulikuu ristsõnalahendajaid oli seekord väga palju. „Onu Remuse laulude“ plaadi tõi loosiõnn **INESSA DMITROVSKILE** Hiiumaalt, **DENRI PISUKOVILE** Põlvast ja **ANNI SIKULE** Tallinnast.

MÖLKKY-mängu võitjad on **ANNI-LINETTE** ja **LIISI IDVAN** Haapsalust, **ANDRE JALAJAS** Põltsamaalt ja **MARILIIS MAAMÄGI** Rakverest.

TÄHELEPANU! TÄHELEPANU!

Meil on au ja rõõm välja kuulutada uus **Sten Roosi muinasjutuvõistlus** – sedakorda juba kahekümnes! Üle-eestilisest võistlusest on osa võtma kõik **10 – 15aastased õpilased**, kellele meeldib kirjutada muinaslugusid. Võistlus algab 6. septembril, Sten Roosi sünniaastapäeval, ning juttude ärasaatmise viimane tähtaeg on **20. detsember 2011**. Võitjad kuulutatakse välja aprilli alguspäevil, Hans Christian Anderseni sünniaastapäeva paiku. Võistlustöid oodatakse **Ann ja Ants Roosi nimele aadressil Endla 2b – 1, Haapsalu 90504**. Muinasjutulist kirjutamismeeleolu kõigile!

Juuniriini vastuste saatjatest tõi loosiõnn raamatud **MARI-LIIS MÄGILE** Kohtla-Järvelt ja **ALICE LIIVSALULE** Tallinnast. Juuliriini auhinnaraamatud võitsid **AVELIIS VESKIMÄGI** Türiilt ja **RIVO TÜKSAMMEL** Haapsalust. Lembitu mõistatuse lahendajatest võitsid raamatud **ERKO- ENDRIK MÖTTUS** Türiilt ja **TRIIN VALDMAA** Jõgevallt.

Täname Kultuuriministeeriumi, Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu. Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

LAHEDAT LUGEMIST

- Miikael Tuusi " Oravapoisi kool" — 4
Kirjalaps: Karmen Mai Karuse, Laura Kästi ja Anett
Puskari ning Janete Gloria Ruusmanni luulet — 5
Muinas-Julle võistluselt: Nora Roosimölder, Kersti Kirs,
Kristiina Akulitš, Helen Erik — 6
Kalmetu luulepäev — 8
Kirjalaps: Liisa-Maria Komissarovi ja
Margus Maueri jutud — 9
Järjehoidja — 10
Jaan Rannapi sünnipäev — 11

GALERII

- Kuristiku Gümnaasiumi rahvusliku käsitöö näituselt — 12
Unejutud Jõgevalt ja Väike-Maarjast — 13

MAAILM MEIE ÜMBER

- Tiit Kändler vikerkaarest — 14
Zlata Skubi koolivaheajast — 15
Tere, lind! Peep Veedla kaelustuvist — 16
Mai Zernask härjasilmast ja karikakrast — 18
Südameliit kutsub marjule — 20
Poster 1: Karupoeg Puhh — 21
Poster 2: Harry Potter ja surma vägised — 22

TEE ISE!

- Osavnäpp: Lully Gustavsoni ehted — 25
Mustkunstnik Ande kaarditrikk — 26
Irise näomaling: kala — 27
Sandra sööginurk: riisipada, lihtne õunamoos — 28

NUPUTA JA NAERA

- Kriiksuga küsimusi, kassimõistatus — 29
Ilmar Trulli ristsõna — 30
Lembitu mõistatus, septembriviktoriin — 31
Uusi päefisme — 32
Naeru-uss — 33

ELUMELU

- Laulupeoluulet: Anete Miller — 34
Laulupeomeenutusi: Katariina Liivo — 35
Mis uudist? Kalev 205, uus Lotte-film — 36
Kinouudised — 37
Hobid ja huvid: Martin Eero Kõressaar
Siit ja sealt — 39
Söber Veltzi rokikool: The Rolling Stones — 40-41
Autonimedest: Ratastega sidrun — 42
Autod 2 — 43
Rekato TacTic lauamängud — 44

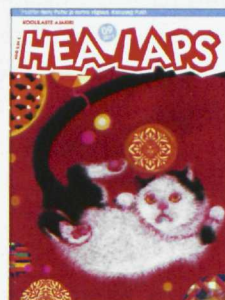
Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast

Väljaandja: MTÜ Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn, tel: 631 44 28
e-post: hea.laps@mail.ee

Peatoimetaja: Leelo Tungal
Kujundaja: Vivika Kalt
Levi: Anna-Magdaleena Kangro

Trükk: Reusner AS
Ajakiri Hea Laps on autorikaitse objekt

Tellimine ja info: www.healaps.ee
meili teel tellimine@healaps.ee
ja Eesti Posti koduleheküljelt
Hind üksikmüügis 2,24

Kaanepilt:
Kirke Kangro

Helin Tikerpuu

Oravapoisi kool

Miikael Tuus Saaremaa Ühisgümnaasiumi 5. B klassist

Juhan oli täiesti tavaline oravapoiss. Noh, ega ta tegelikult täiesti tavaline nüüd ka ei olnud: nimelt oskas Juhani suguvõsa juba viiendat põlve inimeste keelt. Tegelikult oli see eesti keel, kuid oravad arvasid, et kõik inimesed kogu maailmas räägivad just sedasama keelt, mida nemad olid õppinud. Juhani esivanem oli seda õppinud igivanal ajal oma inimesest sõbralt, kes teda, orvukest, üles kasvatas. See Juhani esivanem Pärtel asutas esimese Inimese- ja Oravaõpetuse Gümnaasiumi. Aga oravate Vabadussõjas koolimaja hävis ning oravad jäid koolita.

Nüüd aga soovis tubli ja töökas Juhan asutada uue kooli. Nimi oli tal juba valmis. Ta tahtis panna koolile oma haritud esivanema nime – Pärtli Inimese- ja Oravaõpetuse Gümnaasium.

Juhan läks loodavale koolile ruume otsima. Kuna masu tõttu ei olnud tal parajasti tööd, polnud tal ruumide rentimiseks tammetõrusid, see tähendab, oravate raha, ja ta pidi leidma kedagi, kes ruumid kooli jaoks tasuta annaks.

Esimesena vaatas Juhan suurt kuuske, kuid seal olid elanikud, kes nõudsid rendiks 100 tammetõru kuus. Sellist raha Juhanil polnud ja ta läks edasi. Suure rõõmuga märkas ta kena kaska, kuid selle ühe toa eest

tuli maksta 50 tammetõru kuus. Juhan astus kurvastusega edasi.

Äkki märkas ta võimsat tammepuud. Juhan ei uskunud oma silmi, sest ta arvas, et pank oli kõik tammed nende puude võlgade tõttu hävitanud ning kõik tõrud võlgade katteks endale võtnud. Kuid ei, see tamm oli üleni täis suuri tammetõrusid! Puu ise oli nii suur ja kõrge, et Juhan ei näinudki selle tippu. Juhan läks ning koputas uksele, et veenduda, kas keegi on kodus.

Uksele tuli suur ja hirmuäratav kuju, kes oli aga väga sõbralik ning natuke rumal metsavaim. Ta elas selles tammes koos oma seitsme vennaga. Kui Juhan talle oma mure oli ära rääkinud, oli metsavaim nõus, et kool tuleb uuesti avada. Aga kuna ta oli natuke rumal, arvas ta, et tema ei saa aidata. Siis tuli tuppa metsavaimu pisut targem vend, kes pakkus Juhanile tammepuus tasuta ruume tingimusel, kui Juhan ka metsavaimudele koolis tegevust leiab.

Sellega sai Juhan hakkama. Kuu aja pärast avatigi selles tammes kool. Metsavaimudest said õpetajad ja Juhanist koolidirektor. Ja kõik tammetõrud jäid koolile. Ning kui just praegu koolivaheaeg ei ole, õpetavad metsavaimud Pärtli Inimese- ja Oravaõpetuse Gümnaasiumis praegugi.

Anete Gloria Ruusmann

Vikerkaar

Vihma sajab, päike paistab,
Ilus nähtus taevalael.
Kirevkaunis värvirüüs ta,
Erk kui kingipakipael.
Rahvas hämmastunult vaatab
Kena seitsmevärvilist
Armsat vikerkaarekest, mis paotub
Alul vähe, siis veel rohkem,
Ruttu-ruttu jälle kaob...

Anete Gloria Ruusmann Koigi Põhikoolist

SEPTEMBRI akrostihhon*

Suvi ongi läbi!
Esimene koolipäev
palju tõi mul häbi.
Teine päev on juba parem.
Esimesed tunnid –
mõttest lahti lasen mure:
banaanijäätise ja sooja suve.
Esimeseks mõtteks vaid
ruttu õppida ja olla pai.

Karmen Mai Karus Tallinna Prantsuse Lütseumist

Ikka reipalt!

Rapsti püsti, voodist välja
Ei nüüd pikalt enam põõna
Ilm on kaunis
Puder hea
Alanud taas koolipäev
Lusti täis on kõik lapsed
Tõttavad nüüd jooksuga
Koolimajas kõik see parim:
On seal õpitoad, viktoriin
Olla nii on kõigil lahe
Lähme kõik nüüd kähku jooksma
Ilmatu hea oli see trenn
Pallima sealt tõttame
Isegi ei väsi me
Kiirelt möödunud on päev
IKKA REIPALT KOOLIPINKI

Laura Käst ja Anett Puskar Viluste Põhikoolist

* Akrostihhon on selline luuletus, mille ridade esitähed moodustavad mingi sõna või väljendi. Selliste värsside kirjutamine nõuab peale riimimis- oskuse ka väheke nuputamist sõnade valimisel. Proovi Sinagi oma akrostihhon kirja panna!

MÄLESTISE SÕNUM

Tänavuse Muinas-Julle võistluse teemaks oli „Mälestise sõnum“. Võitjate nimed ilmusid meie suvenumbris, nüüd aga avaldame veel mõned võistlustööd.

ESNA SÕNUM

Sinu puidust lagunenud seinad
ja veidi kopitanud lõhn
on omamoodi lohutavad.
Tulen tihti eemale linnakärast
Sinu pärast.
Tahan ikka ja jälle
näha sinu koorunud tapeeti ja
Pätsi-aegseid seinu.
Mängida häälest ära klaverit,
määrida paberit.
Vaadata seinu pealt projektorist filmi,
ujuda allikas,
matkata põlvini lumes
kuni iidse laguneva kabelini.
Süüdata küünlad ja süüa šokolaadi,
mängida peitust ning teha palju muud,
mida olen teinud korduvalt sinu juures.
See on minu rutiin.
Sinust õhkub uhkust ja au.
Aeg lendab.
Oled mulle kallid, oo Esna!

Nora Roosimõlder Tallinna Vanalinna Hariduskolleeegiumi 5. klassist

KIVIMÜÜR RÄÄGIB AJALOOST

Maasilinnal on alles ainult alumine korrus ja sellestki ainult varemed. Kunagi oli peahoone kolmekorruseline. Kindlasti oleks kivimüüri palju rääkida. Ta on ju ühe koha peal olnud 700 aastat.

Kuulake!

„Ma olen näinud väga palju asju. Mind ehitati eestlaste poolt võõrvallutajatele karistuslinnusena. Linnuses elasid vanasti rikkad mehed. Nende kärke täitsid talumehed. Mõned eestlased said kindlasti ka linnuses tööd.

Nägin torme ja purjelaevu merel. Olen näinud, kuidas rootslased ja taanlased linnust endale tahtsid ja linnuse pärast omavahel võitlesid. Lõpuks lasid taanlased lossi õhku...

Nüüd ma seisan ja ootan, et mind korda tehtaks, et keegi mind tagasi lossiks ehitaks, sest siis saaksid inimesed mind vaadata. Kaevata on vaja, sest siis leiaks üles aarded, mis siin peidus on!“

Kersti Kirs Orisaare Gümnaasiumi 3. klassist

MIS ON MUINSUS?

Vana, põline, iidne... Need sõnad tähendavad minu jaoks ühte ja sama – muinsust. See on väärtuslik, mis sunnib end meelde tuletama. Minu arvates muinsusel kindlat vanust ei ole. Mida vanem, seda parem muidugi.

Muinsusest võib saada mälestis siis, kui see on hindamatu ja tuletab ennast mingil moel meelde. Näiteks minu kodukoha üks muinsusi on väike tamme- puuke. Miks just see? Kuigi see on väike, on ta sellegi- pooldest üle 70 aasta vana. Lihtsalt teda on vahepeal võõrad võimud maha saaginud.

Tammepuu elulugu algas sellest, et kunagi külastas meie kodukanti riigipea Konstantin Päts. Teda võeti loomulikult Lohusuus hästi vastu – pakuti soola-leiba ja ehitati lilledest isegi kaunis auvärav. Külaskäigu

mälestuseks istutatigi see puuke meie külakesse.

Vahepeal oli see ära unustatud: tammeke oli võssa kadunud ja tema eest ei hoolitsenud keegi. Hiljuti aga võtsime ette puukese eest hoolt kanda. Korrastasime ta ümbrust ja tamme ennastki. Sellest puust on saanud minu koduküla oma mälestis, oma muinsus.

Loomulikult on meie külas veelgi mälestisi. Näiteks on meil kaks vana kirikut: Luteri kirik ja Vene õigeusu

kirik. Küllaltki lähedal asub Ninasi hobupostijaam, kus on peatunud meie külateed mööda sõites Katariina II.

Vahel imestan, et meie kodukandis on nii palju vanu, huvitavaid ja väärtuslikke mälestisi. Need kõik moodustavad minu kodukoha muinsuse. Nad on ainulaadsed.

Muinsus on minu jaoks midagi, mis on palju üle elanud ning mille üle peaks inimene uhke olema.

Kristiina Akulitš Lohusuu Põhikooli 9. klassist

KIVID KÕNELEVAD

Minu koolitee äärde, Kiideva – Puise teele, jääb palju kive – suuri ja väikesi, pruune, halle, kirjuid. On põllu- ja paekive, on lihtsat kiviklibu, aga ka pilkupüüdvaid sammaldunud eakaid hiiglasti, nii mõnelgi neist, uskumatu küll, kiri sees. Millest kõneleb Ridala Põhikooli tee otsas keset nurmenukke ja kadakaid väarikalt seisev põllukivi?

Sellelt leiame teksti „Meie ema on hea“. Kivil väänleb tohutu suur madu, kelle kohal tiirlevad tuvid. Kivi on püstitatud ja tekst sellesse raiutud 1956. aastal. Seega on tal au siin seista olnud juba 55 aastat.

2. veebruaril 1915 sündis läheduses paiknevas Allika külas poisslaps, kes sai nimeks Albert Kallasmaa. Külarahvas kutsus teda Kaarli Bretiks. Mõne aasta pärast kutsuti Breti isa sõtta ja sinna ta jäigi. Ema Maria pidi üksi hakkama saama kahe lapse kasvatamise ja talutöödega. Kui Albertist 4 aastat vanem õde haigestus ja suri, jäid nad emaga kahekesi. Poisil oli tõeline, looduse poolt antud kunstnikuanne. Ta maalisk, joonis, nikerdas puidust, valmistas makette, graveeris,

mängis akordioni ja klarnetit. Saatus oli teda korduvalt proovile pannud. Omatehtud sutspüssi rannal katsetades vigastas Albert end tõsiselt ning jäi ühest silmast pimedaks. Kui ta püüdis pulli põllutöid tegema sundida, sai ta viimaselt nii hullusti puksida, et murdis jalaluu. Jalg jäi lühemaks ning et lonkamist pisutki varjata, meisterdas mees endale saapa alla erilise talla. Breti kiindumus ühe külaneiu vastu jäi vastuarmastuseta.

Albert Kallasmaa austas ja armastas väga oma ema. Arvatakse, et see oli üheks põhjuseks antud kivi kõnelema panemisel. Räägitakse, et Bret oli mööda vanu maju kolades sattunud ühe väikeste lastega Siberisse küüditatud ema päevikule ja kirjadele. Kivil kujutatud madu pidi olema kurjuse sümboliks ning tuvid õnne, rahu ja headuse võrdkujudeks. Küllap austus ja imetus naissoo ja emaarmastuse vastu tiivustasidki meistrit oma sõnumit kivisse raiuma. On külaelanikke, kes mäletavad, kuidas Bret toksis kivi isegi hilisõhtusel ajal vana laterna valgel.

Kord juhtub nii,
et ema läheb ära
ja teda hoida enam me ei saa...

(Maimu Linnamägi)

Albert Kallasmaa ema Maria suri 1966. aastal. Kaarli Brett läks vabaturmu mõni aasta hiljem, 1969. aastal ning on maetud oma ema kõrvale Ridala õigeusukalmistule.

Kuid kivi kui mälestusmärk, kui sümbol, on alles, et jäädvustada selle lihtsa mehe tundeid: naine emana, naine armastatuna. Kas Albert Kallasmaa teadis, et ta pani läbi oma tunnete kivi kõnelema, igaveseks kõnelema?

Sellelt teelt võib leida teisigi Kaarli Breti kive. Igal neist on oma lugu ning midagi öelda meile, tänapäeva inimestele. Peame olema sõnumi vastuvõtjaks valmis. Kivi ei ole lihtsalt üks tülikas loodusnähtus teeservas, ta võib olla sõnumikandja, kui vaid on aega teda kuulata. Ta on ka killuke meie ajaloost, kui vaid huvi tunda ja uurida. Ma arvan, et Albert Kallasmaa raiutud kivid väärivad hoidmist ning säilitamist ajaloopärandina meie lastelastele.

Helen Erik Ridala Põhikooli 6. klassist

KALMETU KAHETEISTKÜMNES KOGUMIK

Kord aastas kogunevad Kalmetu Põhikoolis Viljandimaa koolilastest luuletajad, et oma mõtteid paberile panna, ning väsimatu õpetaja Ene Toomsalu koostab värsketest värssidest uue kogumiku. Võib-olla tuleb mõnestki algajast autorist kunagi kuulus kirjanik nagu Viivi Luik, kes alustas oma kooliteed just Kalmetu koolis? Siin leiate luuletusi viimati valminud kogumikust, mis on juba kaheteistkümnnes.

MINU KODUKOHT

Ma elan Tarvastu vallas,
nii lähedal on Võrtsjärve kallas.
Suvel nii soe on päike,
laulab ka lõoke väike.
Talvel on suured lumehanged,
osa lastest istub lumeangis.
Kevadel vulisevad ojad,
tiigis sulistavad pardipojad.
Nii tore on elada vallas,
kus lähedal on Võrtsjärve kallas.

Rita Raadik Tarvastu Gümnaasiumi 9. klassist

METS

Metsas palju puid,
võsast leiab loomaluid.
Sügisel seal palju seeni,
vahel lausa asfaltteeni.
Õhtul metsas päris sünge,
minu arust on see vinge.
Hommikul seal jälle valge,
jooksuga te metsa tulge!

Sten Kabanen Kildu Põhikooli 7. klassist

KODU

Jälle saabun koju,
hea ja tuttav tunne.
Tervitamas kassipoju,
silitan ta unne.
Söögilõhna tuleb köögist,
keksten rõõmsalt sinna.
Kõht saab täis seal maitsvast söögist,
aeg nüüd õue minna.
Õues nukker koer mind ootab,
mängida ta ammu loodab.
Võtan koera kaasa,
koos jalutame aasal.
Juba uni tuleb peale,
mõtlen koduvoodi peale.
Seal magada saab rahus
ja uni on nii magus.

Laura Prii Viljandi Paalalinna Gümnaasiumi 5. klassist

* * *

Kui langeb päevane päike,
siis tõuseb õhtune kuu.
Sinises öös on palju läikeid:
tähed, kuu ja paljugi muud.
Oma aknast näen vaid kuud
läbi suure tammepuu.

Elis Marandi Valuoja Põhikooli 6. klassist

HEADUS

Tähevalguse helendus
palgel mul peegeldub,
toob naeru ja rõõmu
ning südame suure.
Tahan paista heas valguses
maailmas suures
nii võõrale, omale, sinule.

Getter Rang C. R. Jakobsoni nim. Gümnaasiumi 8. klassist

SÕNAD

Vahel on nii raske olla tugev
ja kõik alla neelata.
Raske on vaikida, kui süda tahab
kõik välja öelda ja võib-olla isegi
karjuda,
et hakkaks natukenegi kergem.
Aga ei, ei hakka.
Kuigi sõnad ei ole üldse olulised,
on neil siiski suur tähendus.
Ainuke viis end väljendada,
kuigi see pole täpne...
Sa võid ju kirjeldada,
kui ilus on vikerkaar või
kui väga sa äikesetormi kardad,
aga need sõnad ei ütle midagi...
Ütleb see, mida sa tunnend,
see, mis on meie sees.
Ja seda ei ole võimalik sõnadega
teistele edasi anda.

Karmen Pöder Kalmetu Põhikooli 8. klassist

Rebane ja internet

Margus Mauer

Tartu Raatuse Gümnaasiumist

Elas kord üks rebane, kellele meeldis väga arvuti. Kõige rohkem meeldis talle vaadata sealt jäneste pilte. Ükskord kadus metsast internet ära. Rebane oli väga kurb. Ta küsis abi hundilt, kes on metsa IT-spets. Hunt soovitas talle EMT mobiilset internetti. Kuna rebane oli arvutist sõltuvuses, võttis ta nõu kuulda. Ta sammus lähimasse EMT esindusse. Sealt sai ta kauba peale sülearvuti.

Ta surfas nüüd internetis ööd ja päevad. Järgmisel kuul sai ta kätte oma arve. Seal oli kirjas kuuekohaline arv. Rebane minestas. Ta läks kohe EMT-sse asja selgitama. Ta oli tõesti nii palju rääkinud! Rebane oli kurb, kuna sellist raha ei olnud tal kuskilt võtta.

Nüüd läks rebane karult laenu küsima. Karu andiski vajaliku summa. Rebane maksis arve ära ja surfas edasi. Kuu aja pärast oli rebasel jälle hiigelarve. Nüüd läks rebane laenu küsima põdralt. Põder andiski, aga kümneprotsendilise intressiga. Rebane ei muutnud midagi ka kolmandal korral, kui tal tuli minna laenu küsima jänestelt. Jänesed talle laenu ei andnud. Rebane pidi võtma SMS-laenu.

Järgmisel korral ei suutnud ta arvet maksta. Nüüd oli tal arve 100 000 ja 400 000 laenu. Rebane viskas oma arvuti minema ja läks tööle. Kahe aasta pärast oli ta oma võlad tagasi maksnud. Kui rebane veel igavusse surnud ei ole, istub ta siiani ilma arvutita.

Mp3 ja mobla

Liisa-Maria Komissarov

C. R. Jakobsoni nimelise Gümnaasiumi 4. klassist

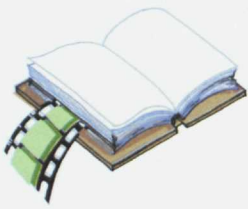
Elas kord üks mobla, aga ta oli katki. Tema omanik Mikk oli ta ära lõhkunud juba kohe pärast ostmist. Tema kõrval lebas mp3, ka tema oli lõhutud, aga pidas ühe päeva rohkem vastu.

Nüüd laiutas põnni laual juba iPhone, kes uhkusega oma ülesandeid täitis. Kapi peal lebavatele aparaatidele imevidin ei meeldinud.

Ühel päeval jooksis Mikk oma tuppa, viskas koolikoti toolile, torkas mütsi nagisse, libistas mobla lauale ja ruttas trenni. Juba kaks aastat kasutult passinud mobla ja mp3 nägid selles head võimalust.

Nüüd oli aeg imetehnikale kätte maksta. Paari kerge hüppega olid head sõbrad juba iPhone'i juures, kes igavuse pärast rallimängu mängis. Kui mänguhoos iPhone kavalaid sõpru märkas, uuris ta kohe, et mida nendesugused matsid tema juurest tahavad. Kriimudega tehnikavidinatel tekkis mure, et kuidas iPhone üldse töötab. Mp3 leiutas hea plaani. Moblaga kiirelt mõtteid vahetades jõuti otsusele. Koos hakkasidki nad ülbe tehnikaime puuetundliku ekraani peal hüppama. Vajutades alla kõik olemasolevad pildikesed, ajasid mp3 ja mobla iPhone'i hulluks. Viimane lülitas ülekoormuse tõttu välja. Väikesed kangelasid ohkasid kergendatult, kuid esikust kostis juba Miku samme. Kui poiss nägi, mis tema iPhone'iga juhtus, korraldas ta oma emaga tõsise vestluse. Sanganid üritasid küll juttu pealt kuulata, aga kuna nad mõlemad olid porilompi lennanud ja neil oli ikka veel vesi kõrvas, siis ei saanud nad küll midagi erist kuulda. Viimaks tuli põnn uksest sisse, võttis mp3 ja mobla ning viis nad parandusse.

Nüüd liiguvad oma õnne pärast pingutanud sõbrad jälle Miku taskus – ja mis kõige parem, veekindlates kottides. Lugu lõppes õnnelikult, aga mitte kõigile, sest vihane iPhone peab nüüd prügimäel haisvate külmkappide ja kõhivate triikraudade vahel passima.

Tirilinn tegutseb

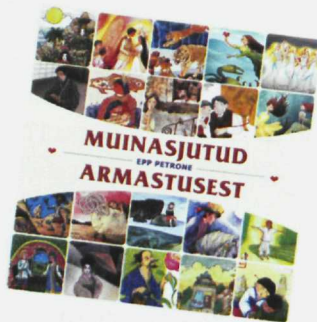
Aino Perviku Tirilinna lugude sari täienes juba kuuenda raamatuga. Mäletate ju küll Tirilinna, kus tegutses väike lastekamp: Roosi, Reti, Max, Jaap ja Jüri? Uues raamatus on juttu Jüri pere majaostust ja soolaleivapeost, mille Jüri oma sõpradele korraldab. Muidu oleks kõik hästi, aga kahjuks satub kõrvalmaja tige nõid Armildegard, kes kuulutab: „Just täna teeb väik kõik jälle tuhaks! Sest mina ütlen nii!“ Kuidas lugu edasi läheb, seda saab teada raamatust „Jüri soolaleivapidu“!

Kaunis muinasjutualbum

Epp Petrone koostatud jutukogumik „Muinasjutud armastusest“ on kena kingitus nii lastele, noortele kui ka isadele-emadele.

Kaunite kaante vahele on pandud muinaslugusid kogu maailmast – nii Hiinast kui Indiast, nii Bulgaariast kui Brasiiliast, ning iga loo juurde kuulub selle sünnimaa laadis joonistatud illustratsioon. Kogumiku juures on ametis olnud **Katrin Erlich, Kamilla Saabre, Regina Lukk-Toompere** ja paljud teised andekad illustraatorid. Sellest, et tegu on nii südamlike kui ka põnevate juttudega, annavad tunnistust juba lugude pealkirjad: „Armastuse ja surma sünd“, „Krabiprints“, „Lõvikuningas ja külatüdruk“, „Kaksikvulkaan“, „Hülgenahk“... Armastusväärne on seegi, et iga raamatuostija annab ühe euro ellu astuvate lastekodulaste heaks.

Lahe lauluraamat

Lauluvõistlusi toimub meil iga aastaga aina enam ja enam, aga ega uued laulud, millega kuulajaid üllatada, puu otsas kasva! Muusikaõpetaja **Juhan Trump** on juba pikka aega kirjutanud lahedaid laule nii mudilastele kui ka põhikoolilastele – viimastest tuntakse ju kõige suuremat puudust. Kogumikus „Hooli ja hoiu“ on lisaks tähtpäevalaulude rohkesti lugusid sõprusest, koolist ja kodust. Ning muidugi leiab sealt ka mõne naljalaulu.

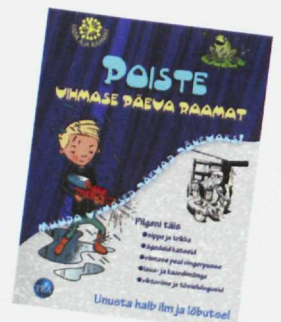
Kõik kähku õue mängima!

Laulusalm ütleb, et mäng on väikese inimese töö, kuid tegelikult vajavad ka suured inimesed aeg-ajalt mängurõõmu, et siis jälle reipana oma töiste tööde kallale asuda. Kahjuks kipuvad aga ajapikku mängureeglid meelest minema ja isade-emade mõnusaimad mängud jäävadki lastele tundmatuks. **Jaanika Oksa** kokku pandud mahukas **mängukogumik „Õue mängima!“** on tänuväärne raamat, mis sisaldab nii vanaaegsete kui ka kõige uuemate mängude kirjeldusi: siit leiate nii palli-, jooksu- kui ka luuremänge, samuti osavus-, keksu- ja hüppenöörimänge. Raamatu lõpus on kirjas kimbuke mänge ka kõige pisematele ja mõned laulumängudki. Praegu on õuemängudeks parim aeg! Raamatust leiab küll ka talviste mängude õpetusi, aga need jäävad loodetavasti veel mõneks kuuks ootele...

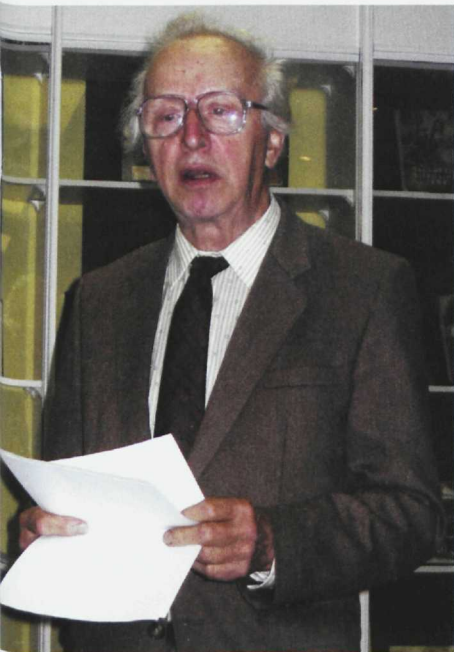

Hea tuju töövihikud

Inglased on leiutanud mõnusa raamatusarja selleks, et lastel oleks ka vabadel hetkedel midagi lahedat lugeda ja teha. TEA Kirjastuse kaudu jõudis sari „Vaba aja raamat“ ka eesti keelde. Seni on ilmunud neid lahedaid vaba-aja-vihikuid 6: „Tüdrukute puhkuseraamat“, „Poiste puhkuseraamat“, „Tüdrukute suveraamat“, „Poiste suveraamat“ ja „Tüdrukute vihmase ilma raamat“. Kas keegi pahandab, et miks siis poisid-tüdrukud sama raamatu juures ei võiks istuda? No ega poes ega raamatukogus neid näo ja nime järgi jagata – ka poistele pole keelatud tüdrukute teste teha või kooke küpsetada ning kui tüdrukuid huvitavad luuremängud, ägedad keemiakatsed ja vingerpussid, mida sõpradele visata, siis löögu aga mõni poisteraamat lahti. Näiteks peegli-vingerpussi on vägagi lihtne teha: kasta sõrm umbes 10 %-lisse lauapäädikasse ja joonista vannitoapeeglile fondilõust või kirjuta peeglile midagi hirmuäratavat, näiteks „Ma tulen sulle järele!“ või „Ma jälgin sind!“ Kui sinu märklaud vanni või duši alla läheb, muutub peegel uduseks, kuid pilt või kiri jääb selgeks, tekitades tal tõelise kananahasündroomi. Julget katsetamist!

JAAAN RANNAPI KOLM KINGITUST FÄNNIDELE

Kui olin Hea Lapse lugejate vanune koolitüdruk, siis ilmus Eestis üksainus lasteajakiri – Pioneer, Täheke tekkis veidi hiljem. Saatsin siis Pioneerile oma esimesi luuletusi, ning ühel heal päeval peatus meie koolimaja ees auto, millest väljus mees, kes teatas, et tuli minu kui kirjalapsega intervjuud tegema. Olin suur lugeja ja tundsin mehe kohe ära: see oli Jaan Rannap – kirjanik, kelle juttudest pidasin väga lugu.

Eks sellise tähtsa inimesega vesteldes kippusid algul jalad värisema, aga onu Jaan oli nii mõnusa kõnepruugiga, et kartus kadus õige pea.

Tookord ei osanud ma aimatagi, et kunagi saavad meist kolleegid Pioneeri ja Tähekesse ühistoimetuses, mida juhtis lastekirjanik Holger Pukk. Jaan Rannap jäigi toimetusse kuni pensionipõlveni ja temast sai üks Eesti pikima staažiga ajakirjanikest. Selle töö kõrval kirjutas ta terve riitulitäre raamatuid, üks parem kui teine: „**Salu Juhan ja ta sõbrad**”, „**Musta lamba matused**”, „**Viimane valgesulg**”, „**Jefreitor Jõmm**”, „**Agu Sihvka annab aru**”, „**Nublu**”, „**Alfa + Romeo**”, „**Maari suvi**”, „**Toonekurg Tooni**”, „**Kasulaps**”, „**Spordilood**”...

Rannapi raamatute tegelased pole mingid pailapsed, vaid uudishimulikud tegelased, kellega juhtub nii mõndagi. Oli ikka kangesti põnev uurida, millest pajatas Agu Sihvka oma seletuskirjades, mis algasid sõnadega: „Et kõik ausalt ära rääkida, nagu oli...”

Kui keegi lugejatest sooviks tulevikus saada niisama heaks lastekirjanikuks nagu Jaan Rannap, siis ei soovitaks tal oma lapsepõlve veeta ainult arvuti ja kirjutuslaua taga, vaid tegelda kõigega, mis vähegi huvi pakub. Rannapi andekad looduslood näitavad, et kirjanik on maast madalast armastanud nii metsi-

jõgesid kui ka kodu- ja metsloomi. Alati on ta kõrval olnud neljajalgseid sõpru ja tema koeraraamatuid ei saa käest panna, enne kui need on kaanest kaaneni läbi loetud. Kindlasti tulid kirjanikule kasuks nii lapsepõlve spordihuvi kui ka muusikaga tegelemine. (Muide, muusik Rein Rannap on kirjaniku vennapoeg!)

Kas kirjanik (kelle vanemad olid kooliõpetajad) poisipõlves vembumees oli, seda me ei tea, kuid igatahes on ta Agu Sihvka taolisi rüblikuid klassis ja kooliteel terase pilguga jälginud.

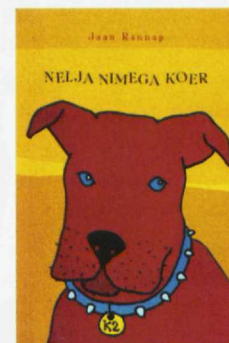
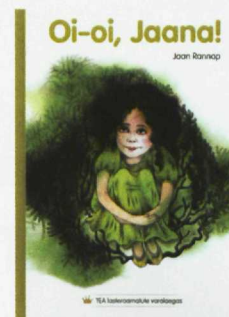
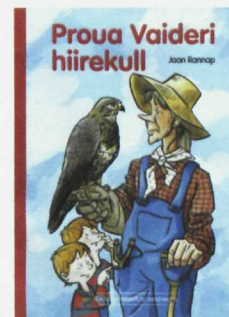
3. septembril on Jaan Rannapi 80. sünnipäev. Nagu Pipi Pikksukk, nii teeb ka onu Jaan sünnipäevakingitusi hoopis teistele. Lugesin suure mõnuga läbi kõik kolm kirjaniku uut raamatut ja soovitatan neid lugemiseks kõigile.

Loodusesõpradele on maiuspalaks „**Proua Vaideri hiirekull**” ja põnevusjutt „**Nelja nimega koer**”. Esimene on tõestisündinud lugu Nõmmel elanud hiireviust Viugust, teises on tegu koerte, kloonijate, pangarövlite ja politseinikega. Ja nagu Rannapi raamatutes tavaks, tutvume mõlemas teoses ka vahvate poistega.

Kolmanda sünnipäevaraamatu peategelane sarnaneb veidi vembumees Agu Sihvkale, ainult et ta pole koer poiss, vaid hoopis väike tüdruk Jaana, kellega pidevalt midagi juhtub, nõnda et lugeja saab koos Jaana venna Jüriga nii naerda kui ka pead vangutada. Kes teab: võib-olla ongi jutukogumiku „**Oi-oi, Jaana!**” minategelane Jaan Rannap ise?

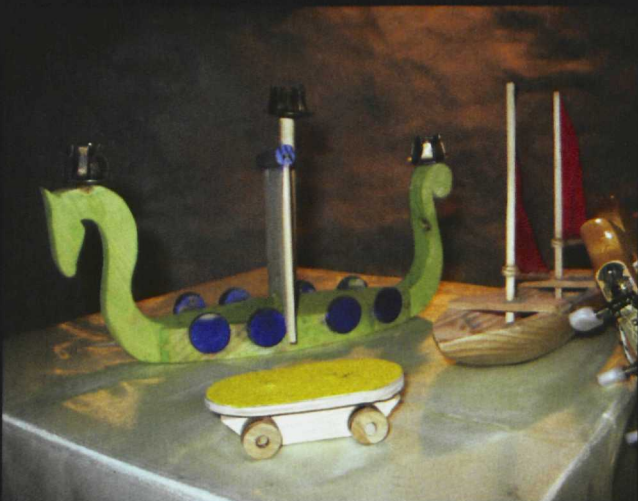
Soovime kirjanikule rohkesti uusi raamatuid ja palju häid lugejaid!

Leelo Tungal

KURISTIKU GÜMNAASIUMI RAHVUSLIKU KÄSITÖÖ NÄITUSELT

Internetist vaata lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

RUTTU TUTTU!

Ajast aega on kodudes olnud tükk tegemist unega: varem hoidsid lapsi oma kütkes põnevad mängud või raamatud, nüüd ei tahaks kuidagi telekat ja arvutit kinni panna... Hommikul, teadagi, on häda voodist väljasaamisega. Oeh, ei ole see koolilapse elu mingi meelakkumine! Aga kuidas praegused emad-isad väikesest peast tuttu läksid, sellest pajatavad **Väike-Maarja Gümnaasiumi 3.b ja Jõgeva Gümnaasiumi 3.a klassi õpilased!**

Marten Remmelg, Väike-Maarja:

Minu emal on kaks nooremat õde. Õhtuti läksid nad koos magama. Vahel vanaema laulis neile, aga tavaliselt jäid nad ise magama. Mõnikord piilusid nad lukuaugust, kuidas vanaisa ja vanaema vaatasid filmi "Neli tankisti ja koer".

Margit Basmanova, Väike-Maarja:

Kui minu ema oli väike, meeldis talle koguda loomapid. Talle meeldisid kõik loomade pildid, mida sai kleepida kleepsualbumitesse. Minu vanaema ütles minu emale, et kui oled hea laps ja teed ära kodused ülesanded, on hommikul su padja all uued loomade kleepsud ja üllatus. Hommikul, kui minu ema tõusis, oli ta padja all kaks lehte uusi loomapid, mida sai kleepsualbumitesse kleepida. Nii meelitatigi minu ema magama.

Kristel Kortin, Väike-Maarja:

Minu ema meelitati magama sellega, et lubati järgmisel päeval raha anda, et endale midagi osta. Minu emale meeldis jäätis väga. Minu ema ostis põhimõtteliselt jäätist ja küpsist. Tema lemmikjäätis on vanillimaitse-line, küpsised aga šokolaadiga. Vahel pandi teda magama raamatutega. Minu ema lemmikraamat oli "Pipi Pikksukk". Ta luges seda vähemalt 10 korda.

Egert Õim, Jõgeva:

Minu ema jäi magama nii, et ta võttis oma väikese õe kaissu. Neil ei olnud kaisukarusid, vaid kaisulapid, mida minu ema ja tädi mudisid käte vahel. Minu emale meeldis, kui ta vanaema minu emale ja tädile külla tuli, siis minu ema või mu tädi magasid tema kaissus. Vahel luges minu vanaema mu emale ja tädile juttu, aga väga harva.

Ketlin Peldes, Jõgeva:

Minu ema jäi magama kaisutekiga. Selle sai ta siis, kui sündis. Tekk oli roosat värvi, valgete liblikatega. Beebina mahtus ta üleni teki alla, suuremana sai sellest kaisutekk. See tekk sai emale armsaks, sest see oli puu-

villane ja pehme. Iga pesemisega muutus tekk aina pehmemaks. Enne uinumist käis ema talle head-ööd-kalli tegemas. Ema jäi magama suure teki all, väike tekk kaissus.

Sissi Venno, Jõgeva:

Minu ema jäi magama nii, et ta isa mõtles igal õhtul ühe õudusunejutu, sest isale meeldis neid rääkida.

Kaur Aluoja, Jõgeva:

Minu emale öeldi, et on magamamineku aeg ja ema läkski. Siis käis veel õhtujutt raadios, see oli kell 21.00. Õhtujutt lõppes alati kurva lauluga. See laps, kes laulu laulis, et tahtnud ka magama jääda. Magamistoa uks jäeti alati irvakile, sest ema kartis pimedust.

Raul-Martin Sirkas, Jõgeva:

Kui minu ema väike oli, tahtis ta kogu aeg oma isale meeldida. Kui ta ei tahtnud magama minna, küsiti temalt: „Kas sa ei tahagi isale meeldida?“ Ta tahtis ja ta läkski magama.

Ingrid Laanepere, Jõgeva:

Minu ema pidi minema kell 21.00 magama. Talle ei loetud raamatuid ja tal polnud mingeid kaisukarusid. Talle öeldi: „Marss magama!“ ja siis pidi ta minema.

Bente Sild, Jõgeva:

Minu emmel oli väiksenä väga hea ema. Ta kunagi ei pahandanud emaga. Kuid emmel oli ka vanaema ja tema ei olnud väga õrn. Tema oli karm. Kui emme ei jõudnud rohkem süüa, siis vanaema ikka sundis. Minu jaoks oli naljakas see, et kui keegi emme peale häält tõstis, pissis emme püksi. Aga mulle endale meeldib minu emme. Ta on tore, nunnu, hea ja väga tubli.

Arte Gümnaasiumi näituselt

VALGUSE VÄRVILINE MAAILM

Tiit Kändler, teaduskirjanik

„Valguse värviline maailm“ on jätkujutt, mis heidab valgust valgusele. Valgus on meie jaoks tavaline asi. Kuid mis see tõeliselt on? Kust on see pärit? Kuidas see meieni jõuab? Miks me seda näeme? Kas näeme me seda samamoodi nagu lind, kass või ämblik? Kas saame valgusega reisida nagu lennukiga?

Värvinimede tundmine abistab aju

Vikerkaares on kokkulepitult seitse värvi. Seitsmenda, indigo, lisas umbes kolmesaja aasta eest sinna, lähtudes numeroloogiast, inglise teadlane Isaac Newton ise – kuigi indigot sinisest ehk siis helesinist tumesinisest eristada pole just inimsilmale eriti omane. Kuid selgub nüüd, et see on kasulik.

Noodinimesid on lääne noodisüsteemis seitse. Kas muusika lahutamine nootideks hävitas selle poesia? Kaheksas noot on sageduselt kaks korda ehk oktaav kõrgem ja kolab inimekõrvale harmooniliselt algsega. Vikerkaares omandab kõige suurema sagedusega värvus violett inimsilma jaoks kõige madalama sagedusega värvuse punase alatoonid.

Kui suudate oma vanemad panna õppima värvusi, nagu teevad seda lapsed, siis juba kahe tunni pärast võivad nende ajud kasvama hakata.

Kui vabatahtlikele õpetati Hong Kongi Ülikoolis kahe rohelise värvitooni ja kahe sinise värvitooni väljamõeldud nimesid, siis kolme päeva jooksul toimunud viie õppetunni pärast, mis kestsid kokku alla kahe tunni, suurenes aju nendes piirkondades, mis tegelevad värvusnägemisega, hallolluse hulk.

Õppetunnid imiteerisid asjade ja nimetuste vaheliste seoste õppimist, millega väikesed lapsed paratamatult tegelevad.

Et aju sellisele õppele nii kiiresti reageerib, oli teadlastele üllatus. Nõnda süs tuleb välja, et värvuste puhul ei ole tähtis mitte ainult nende eristamine silmadega, vaid ka nende nimede tundmine. Nii et kujutava kunstiga tegelemine – kas siis maalimine või joonistamine – aitab aju vormis hoida nii lastel kui ka nende vanematel.

KADESTAMISVÄÄRSELT PIKK SUVINE PUHKUS

Zlata Skubi

Ja ta ongi läbi. Suvevaheaeg ikka. Heal juhul kolm kuud, kui just suvetöö oht polnud mai lõpuks nina ette kerkinud. Kindlasti on suvepuhkuselt pruunina naasnud õpilaste seas ka neid, kes hea meelega eelistaksid veel natuke koolist eemal viibida. Tegelikult on meie suvine vaheaeg kadestamisaineks paljudele teistele Euroopa õpilastele.

Kui kellelgi juhtub näiteks Taanis sõpru olema ja neile öeldakse kurva tooniga hääles, et meie siin Eestis saame puhata ainult kolme kuu jagu, siis neile tundub see pilkamisena. Taani õpilased, nii põhikoolis kui ka gümnaasiumis, peavad leppima sellega, et juuni keskel tuleb kauaoodatud vabadus, kuid juba augusti teiseks nädalaks peab tagasi kooliruumidesse kolima. Sama lugu kordub paljudes teisteski Euroopa riikides.

Siit tuleb välja, et meie koolisüsteemil on üks suur pluss olemas – pikk suvine puhkus. Võrreldes teistega peaks sel juhul olema meil kõige vähem põhjust toriseda selle üle, et puhkus läheb nii ruttu, et juunis paistab juba septembri ots ja selle algusega traditsiooniliselt kaasas käiv aktus.

Küll aga ei ole meile antud sellist luksust nagu veebruari keskel nädalake vabaks võtta ja suusatama minna. Suusavaheaeg on lohutuseks neile Skandinaavia õpilastele, kelle peredel on rahaliselt võimalik suusavarustus autosse pakkida ja mägedesse sõita. Muidugi oleks tore ka meil siis puhata, et saaks näha natukene päevavalgust ka (tihti on ju pilt järgmine: kas lähed kooli või tuled koolist, ikka on õues pime). Aga kas keegi tõstaks käe üles, kui palutaks hääletada suvevaheaja lühendamise poolt?

Huvitav on seegi, et kuigi tundub, et meile on antud liigagi pikk puhkus, siis Euroopa lõikes ei mõju see Eesti õpilaste keskmisele taibukuse tasemele üldsegi nii halvasti. 2009 aasta PISA testi (rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus 15-aastastele õpilastele) tulemuste tabelis võib Eesti leida esimese 15 hulgas. Tublisti kõrgemal pulgal istub ülemere naaber Soome, kuid näiteks Norra on Eestist ainult ühe koha võrra eespool.

Laura Genno (Kullo maja Suurõhtusest 2011)

Mida saab siis selle põhjal järeldada? Ikka seda, et üks väike põhjus rohkem rõõmustada on nüüd taskusse pistetud ja saab ka edaspidi mõnuga nautida vaheaegu, nii palju kui kellelgi neid veel jäänud on.

Mõnusat uut kooliaastat!

KAELUSTUVI

Peep Veedla jutt ja fotod

Meigastel on turismihooaeg. Meigas ongi kaelustuvi, sel linnul on kaks nime. Terve septembri reisivad Soome ja Venemaa kaelustuvi-turistid läbi Maarjamaa Lääne-Euroopa suunas. Sinnasamasse võtavad suuna ka meie endi tuvid. Vaid mõned üksikud jäävad talve uudistama.

Kaelustuvisid pesitseb meil 40 000 – 70 000 paari, peaaegu sama palju kui asulates kodutuvisid. Kodutuvid mõistagi ei reisi kuhugi, neil turismihooaega pole. Kaelustuvid aga peavad vajalikuks pärast pikka pere-elu perioodi tiibu sirutada ning talve mõnusamalt soojemas kliimas veeta. Olles juba märtsis-aprillis saabunud, jõudis meigas septembriks üles kasvatada paar-kolm pesakonda poegi. Tõsi küll, ega tal korraga üle kahe

lapse peres pole, aga katsu needki suureks kasvatada! On ju teised algul üsna väetikesed ja vajavad hoolt pikalt, vähemalt kuu aega.

Iga uue pesitsemise tarbeks tuleb kaelustuvil uus pesa ehitada, sest tema järeltulijad puhtust ei mõista pidada ning pärast laste kodust lahkumist näeb see välja nagu üks ehtne peldik. Sinna pole kellelgi tahtmist tagasi pöörduda. Muidugi pole sellise elamu püstitamine mingi kaelamurdev töö, sest nii lihtsakoelist pesa nagu kaelustuvi oma, on raske teist leida. Vaid väike kogus oksaraage risti-rästi paigutatud, et need kaks valget pikergust muna, mis emameigas muneb, päris õhku ei jääks rippuma. Liigsest vaevast ei näi see lind lugu pidavat.

Kohe pärast esimese muna munemist jääb tuviema pesale hauduma, mistõttu pole lapsed tal kunagi päris ühesuurused. Ikka on üks äratuntavalt vanem vend või õde ja teine jällegi pesamuna seisuses. Kui lapsed veel väikesed, toidavad tuvivanemad neid oma pugus valmistatud toiduseguga, mida kutsutakse tuvipiimaks. Mõlemad tuvivanemad on väga hoolitsevad, ka munade haudumine käib neil kordamööda. Tundub, et see hool, mis pesaehitamisel ja selles puhtuse pidamisel puudu jääb, kulub laste poputamise peale.

Meigas on meie kõige kogukam tuvi, teistest tuviliikidest silmaga nähtavalt suurem. Hästi äratuntav ka valgete laikude järgi kaela mõlemal küljel. Valge laigu kõrval on ka roheline, aga see ei torka nii kaugelt silma kui valge. Aga kui juba meigast lähemalt silmitseda, märkame ka tema kaunist tumeroosat rinnaesist. Välimusega peaks kaelustuvi igati rahul olema!

Autorifoto

Meigas on meie kõige kogukam tuvi, teistest tuviliikidest silmaga nähtavalt suurem. Hästi äratuntav ka valgete laikude järgi kaela mõlemal küljel. Valge laigu kõrval on ka roheline, aga see ei torka nii kaugelt silma kui valge.

Muistendi järgi olnud omal ajal kaelustuvil ka munad ilusad kuldsed ja neid olla tal olnud koguni kuus tükki. Nende üle uhke olles laulnud meigas: „Minul kuus kullast muna, kanal kaks kärnast muna”. Seda kuuldes määranud Vanataat meigasele ainult kaks muna ja needki kärnased. Teisendi järgi hakanud meigas varesega võidu lendama, kuid vares olla võitnud ning viinud seepeale meigase kuldsed munad ära. Meigas laulnud nüüd aina: „Üüd, üüd, kuud, kuud, kus mu kuus kullast poega, varesel viis verist väntsa”.

Mida iganes tema sõnum tegelikult ka sisaldab, meie kõrvadele kostub ta pigem kui „gu gu-gu, gu-gu, gugugu, gu gu gu-gu, gub”. Kuna see „laul” on kumedahäälne ja enamasti selle esitajat näha pole, peetakse sageli huikajaks mõnd kakku. Kes aga korra selle esitaja tuvastab, tunneb edaspidi kaelustuvi hääle järgi kind-

lasti ära, sest see on hästi iseloomulik. Metsas võib kaelustuvi ära tunda ka üksnes tiivaplagina järgi, sest see on sageli väga ootamatu ja ehmatav, kui tuvipaar suure rabinaga lendu tõuseb.

Muidugi ei pesitse meigas üksnes metsas, ehkki tema lemmikpesapuuks kuusk on. Metsaservadele lisaks võib neid pesitsemas kohata ka parkides ja suuremates aedades, kusjuures pesapuuks võivad nad ka lehtpuid kasutada. Toitumas käivad kaelustuvivid lagedal maal, eelistatud on teraviljapõllud. Ka teepervedel on neid sageli näha ja kui pole just haudumisperiood, siis ikka paaridena. Praegu on muidugi hoopis teised reeglid – nagu juba jutu alguses öeldud, on turismihooaeg ning paarisuhted enam ei kehti. Nüüd võime neid kogukaid tuvisid suisa parvedes näha põldudel liikumas. Nagu ka kevadisel turismihooajal.

KARIKAKRAD, HÄRJASILMAD, KUMMELID JA KESALILLED

ON TAIMED MEIE NIITUDELT, KODUÕUEST,
METSJA- JA TEEDESERVADELT

Mai Zernask

Nähka piidles silmanurgast vanamemm Juulit, kelle juba elunäinud sõrmed noppisid ühelt valgete õitega taimelt õielehti ja Juulimemm aina podises vaikselt – armastab, ei armasta, armastab, ei armasta...

„Mida sa seal teed, Juulimemm?” uudistab Nähka.

„Ole tasa ja oota!” sai ta vastuseks. Varsti oli memme nägu laia naeru täis, sest õielehed teatasid selget keelt – armastab!

„See taim on härjasilm ja noore tüdrukuna, ma ikka küsisin lille käest kas mu August mind ikka armastab või ei ja kõik teised inimesed teevad seda ka nii”, selgitas vanamemm.

„See ju niigi selge, et armastab!” teatas oma-arust ja

tähelepanekutest uhkust tundev Nähka.

„Palun, tutvusta mulle seda valgete õitega taime!” anus Nähka.

„No nii ega see nüüd nii kerge polegi, kullake. Valgete õitega ja kollase õiesüdamikuga on meie looduses lausa mitu liiki: valge karikakar, harilik härjasilm, harilik kesalill ja teekummel.”

„Räägin sulle kõigist natuke. Härjasilma võib pidada meie aasade ja nurmede üheks kaunimaks taimeks. Ja põhjusi jätkub. Esiteks on ta väga sage, kasvab peaaegu kõikidel rohumaadel, sageli massiliselt ja mõjub seega eriti kütkestavalt. Teiseks on ta väga kaunis. Kollase keskosaga ja valgete keelõitega korvõisik on ju nii ilus.

Härjasilma õisik on muidu sarnasest valge karikakra õisikust peaaegu kaks korda suurem. Ja kolmandaks õitseb see kaunis lill väga kaua, lausa juuni algusest septembri lõpuni. Vahel võib kesapõllult veel isegi oktoobris kauneid härjasilmi korjata. Härjasilmal ongi nimeks "õnnelill" ja "kas-armastad-mind", aga ka üks omapärane rahvasuus levinud nimi – kanaperse.

„Wow, ega see roppus pole?” ajab Nähka silmad suureks.

„Ei ole. Kollased putkõied koos õisiku serval olevate keelõitega meenutavad paljudele, näiteks kana taguotsa. Sellised nimed on Eestis väga levinud ja need olla tekkinud sarnasusest kana taguotsaga, kui sel tuul kõik suled laiali on ajanud. Nimetus härjasilm on seevastu ilus ja kombekas. Härjasilmaks kutsutakse seda lille üpris paljudes Euroopa keeltes.

Härjasilmi kasvatatakse ka iluaias, nimelt harilikule härjasilmale lähedast liiki suureõielist härjasilma, mille õisikud on läbimõõduga kuni 10 cm. Samuti on imekenad härjasilmakimbud koos viljapeadega. Meie laulupidulisi ehivad läbi aegade härjasilmadest ja rukkililledest pärjad. Härjasilm on tõeline suvekaunitar.

„Milline see valge karikakar siis on?” uurib Nähka.

„Üpris tavaliselt aetakse segi just valge karikakar ja härjasilm, õigemini peetakse härjasilma valgeks karikakraks. Samas on need kaks taime küllaltki erineva välimusega. Õied on neil tõepoolest üpris sarnased, kuid muu üldsegi mitte. Piisab vaid nende lehtede vaatamisest. Härjasilma lehed on peaaegu terved, vaid serval veidi saagjad, tavaliselt umbes poole sentimeetri laiused, vahel laiemadki. Kuid karikakra omad on sügavalt lõhestunud niitjateks, vaid millimeetrilaiusteks hõlmadeks. Enamik karikakra lehti ei ole mitte lihtsalt lõhestunud, vaid nende hõlmad on veel omakorda lõhestunud. Nii meenutavad karikakra lehed rohkem köömne lehti kui härjasilma omi. Kui härjasilm kasvab tavaliselt üksikute taimedena, siis karikakar aga paljudest vartest koosneva põõsana. Kolmandaks on härjasilm tumeroheliste lehtede ja varrega, karikakar aga kollakasrohelistega. Nii et on selgeid erinevusi küll ja küll. Karikakral on korvõiskuid palju rohkem ja nad on ka väiksemad. Nii on karikakra õisikute läbimõõt kuni kolm sentimeetrit, härjasilma õisikutel aga harilikult üle kolme.

Kui härjasilm on nii tavaline meie aasadel, siis karikakar on üpris haruldane lill. Karikakart leidub rohkem vaid Lääne- ja Põhja-Eestis, kus on rohkesti talle meeldivaid lubjarikkaid kasvukohti. Lõuna-Eestis kohtab teda aga küllaltki harva. Nii on ka paljud laulud, mis on karikakra õiest loodud, tehtud tegelikult härjasilmale mõeldes. Karikakrast pole inimene ka nii palju kasulikku leidnud kui härjasilmast.”

„Aga milline see kesalill ja kummel veel on?” tahab Nähka edasi teada.

„Kesalill on tavaline põlluumbrohi, põldudel märksa levinum kui temaga sarnased valge karikakar, härjasilm ja teekummel. Erinevalt viimastest võib aga kesalill ka mererannikul kasvada. Kõige sagedasemaks harilikult kesalille kasvukohaks on kesapõld, nagu ka tema nimest arvata võib. Karikakar, härjasilm ja teekummel on aga need taimed, kelleks kesalille väga sageli ristida püütakse. Nende nelja eristamine on juba sajandeid raskusi tekitanud, sellest annavad tunnistust ka arvukad laialt levinud ühised rahvapärased nimed. Kõige tavalisemad neist nimedest ongi kanaperse ja kanapasalill, läänesaartel ka ätses. Need nimed on tarvitusel ühtviisi laialt kõigi nende nelja kohta

„Kesalillel on karikakardegasarnased õied. Samuti on mõlemate lehed jagunenud peenteks hõlmadeks. Karikakral on aga siiski lehehõlmad lamedad, kesalillel aga päris niitjad, peaaegu nagu tilli lehed. Kesalill on harilikult karikakrast palju võimsama kasvuga. Sarnasus kummeliga seisneb lehtede ja õite välimuses, kuid kummelilõhna kesalillel pole. Mõnevõrra erinev on ka nende õisik. Kummeliõisik on kuhikjas ja seest tühi, kesalille oma aga lame ja seest valge säsiga täidetud.

Teekummel on maailma tuntumaid ravimtaimi. Seda taime on nii väärtuslikuks peetud, et paljudes maades on teda isegi suurtel põldudel kasvatama hakatud, ka Eestis. Tegelikult on kõik meie teekummelid kunagi alguse saanud kultuurpõldudel kasvanud taimedest, sest teekummel pole meie põline asukas.”

„Mis selles taimes siis nii erilist väärtuslikku on?” uurib Nähka

„Teekummeli võib juba kaugelt ära tunda tugeva meeldiva kummelilõhna järgi. See on tingitud peamiselt selles taimes leiduvast eeterlikust õlist, kuid temas leidub veel palju teisigi kasulikke aineid, näiteks vitamiini C. Kummelitee on erakordselt tugeva põletikuvastase ja ülitundlikkust vähendava toimega. Köha puhul ravib ta kergesti köhimisel tekkivad pisikesed haavad. Samuti leevendab ta tõhusalt kõiki seedeteede ja hingamisteede põletikke ning gaasidest tingitud kaebusi, kuid ravib ka maohaavandeid. Kummeliteest saab abi ka hambavalu ja igemepõletiku puhul. Välispidiselt võib teda kasutada kompressidena silmade põletike või väsimuse korral, samuti haavandite raviks ja naha ülitundlikkuse vähendamiseks. Kummeli imetegudel ei tule lõppu veel niipea.”

„Aitab, aitab küll. Mul juba kõik sassis, ma pean kohe kaua seedima seda taimetarkust!” ahhetab Nähka.

Võtab siis härjasilma pihku ja hakkab keelõisi noppima – armastab - ei armasta – armastab...

LÄKI MARJULE!

Maire Sirel, Eesti Südameliit

Kuldaväärt metsamarju korjama! Marjad on hea ja magus toit. Toitumisteadlaste poolt soovitatuna – just marjad ja puuviljad ongi see **kõige õigem magustoit!** Kuna looduslik suhkrukogus neis kõikides on juba küllaltki suur, siis omalt poolt suhkrut enam juurde ei tarvitseks lisada. (Näiteks 100 grammi mustikaid võib anda suhkruid isegi kuni 20 grammi. Lapse tervislikus toiduvalikus on suhkrut päevamööd 30 – 35 grammi.) Metsast oma käega korjatuna maitsevad marjad eriti hästi. Metsamarjad aitavad kustutada nii **nälga** kui ka **janu** ja **peletada väsimustki**. Marjades leidub **vitamiine** ja mitmesuguseid organismile elutähtsaid „ehitusmaterjale”, nagu näiteks **mineraalaineid** (makro- ja mikroelemente): raud, vask, mangaan, tsink, kroom, koobalt, siliitsium jpt. Selliste mineraalainete erilisel rikkalik „maardla” on **pohlamari**.

„**Pohl – meie põhjamaiste metsade punane kuld,**” kirjutavad rootsi loodusteadlased Stefan Casta ja Bo Mossberg „*Sofi marjaraamatus*”. Rootsisis olla varemalt laaditud miljoneid kilosid pohli raudteevagunitesse ja müüdnud teistesse riikidesse. Pohla on imelihtne ka säilitada. Pole tarvis muud, kui puistata pohlad purki ja valada **külm vesi peale** – pohlamarjas endas looduslikud hoidistamisained kõik olemas. Metsamarju võib talveks ka **kuivatada** ja külmkapi **sügavkülma pakkida**.

Marjad kutsuvad korjama. Miks on looduses nii palju selliseid maiuspalu? Aga sel kombel saab taim levitada oma seemneid. Marjad on nutikad **seemnekogumid**. Nii linnud, loomad kui ka inimesed, kes marju söövad, aitavad sellele kaasa, et seemned kanduksid laiali ja taimeliik saaks levida ning kesta. Metsamarju saab korjata **täiesti tasuta** – loomad ja inimesed võivad neid süüa nii palju kui tahavad.

Marjarahke metsaalune on looduslik kunstiteos. Mõne marja värv on sedavõrd eriline, et temast on alguse saanud koguni värvinimi, näiteks vaarikpunane, mustikavärvi, murakavärvi jne. Metsaalusesse „marjavaipa” võib loodus olla kokku kudunud mitmesug-

ust värviküllust ja erinevaid marjaliike. Ühelt ja samalt metsalapilt võib leida nii **pohli, mustikaid, sinikaid kui ka kukemarju**. Lähikonnast juurde veel **lillakaid ja põldmurakaid**. Marjailule lisab ilu veel juurde lillemeri – ümberringi **õitsev kanarbik**.

Marjulkäimine trennib. Metsamarjade korjamas käimine tähendab seega palju rohkemat kui üksnes marjasaaki. Isegi siis, kui koju kaasatoomiseks marju eriti ei kogunegi, korjub hulganisti **looduselamusit**. Marjulkäimine on **hea treening kogu lihaskonnale** ning tänuväärne toiming tasakaalu, painduvuse ja vastupidavuse harjutamiseks.

Marjustama – mis sõna see selline on? Sõna „maiustama” on igaühele teada, kuid seondub enamasti kõikisugu suhkruga magusaks tehtud „vabrikukaubaga” – kommid, šokolaadi või suhkrujookidega, millel pole marjadega võrreldes õiget väärtust. Seevastu samuti üpriski suhkrurikaste marjade maiustamise kohta hea ja täpne sõna puudub. Keeleuenduseks võiks öelda: **läki marjustama!**

Metsamari kaunistab isegi euroraha. Põhjamaised metsamarjad on tööpoolest väga väärtuslikud. Marjametsade olemasolu on riigile rikkus ja rahvale rõõm. Arvatavasti seepärast ongi Soome riik valinud ühe metsamarja – **rabamuraka** – kaunistama oma 2-eurost münti.

ELAGU METSAMARJAD! Palun joonista-kirjuta metsamarjadest ja marjulkäimisest. Ootame teid **5. oktoobriks 2011**, Hea Lapse aadressil. Auhinnad liitlalt ja raamatuid.

Saja aakri metsa asukate uus, suur seiklus!

Disney Karupoes Puhh

Harry Potter

JA
SURMA

VÄGIŠED:
OSA 2

KÖIK LÖPPER

15. JUULII

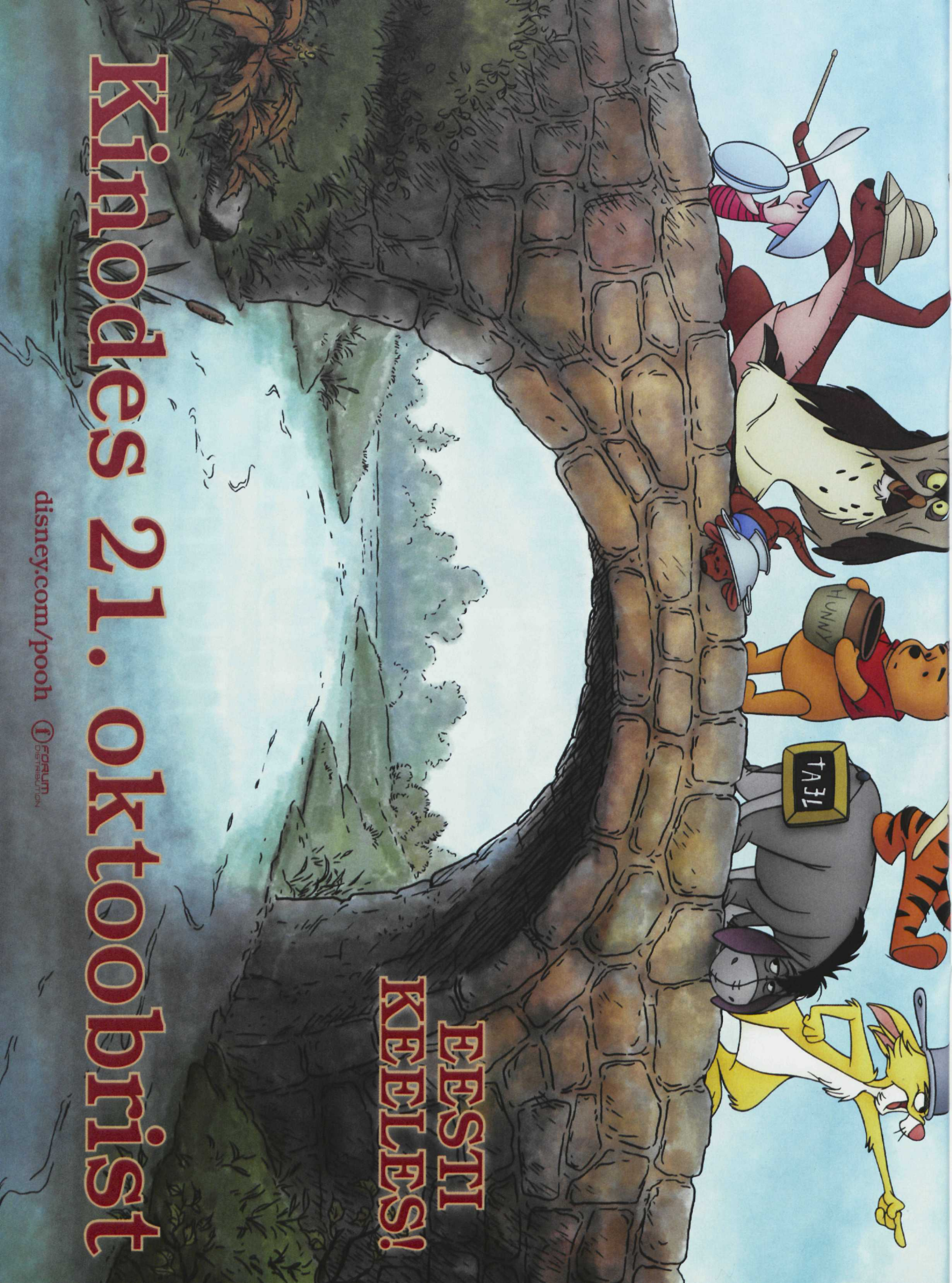
3D-KINODES

WWW.HARRYPOTTER.CO.UK

HEYDAY FILMS

COMET FILM

WARNER BROS. PICTURES
A Time Warner Company

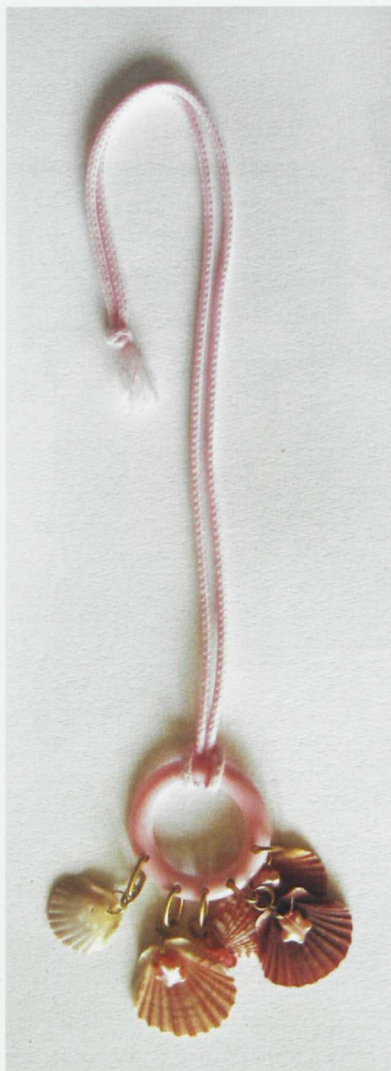

Kinodes 21. oktoobrist

**HEESTI
KEELES!**

disney.com/pooh

OMAPÄRASEID EHTEID

Lully Gustavson

Seiklusrikas, elamusi täis suvi on lõppenud. Sa oled kenasti päevitunud ja rõõmus. Reisiselt oled kindlasti kaasa toonud kauneid merikarpe ja küllap on sul neid järeleelimestestki sõitudest. Vaata oma tagavarad üle ja tee mõned ehted.

Meisterdamiseks ongi sul vaja merikarpe, pärleid ja mitmesuguses laiuses dekoratiivpaela. Paela võid ka ise valmistada pärlniidist, linasest või jämedamast puuvillasest niidist keerupaelana. Keerupaela võid teha mitmevärvilisena, kui paned kokku erinevat värvi niidid. Veel on sul vaja puust kardinarõngaid. Kardinarõnga külge kinnitagi mitmesuguseid riputisi nagu puust pärleid või merikarpe. Palu isal peenikese puuriga teha karbikesse väikesed augud. Traatrõngaste abil saad karbid kinnitada sobivatesse kohtadesse. Veel võid riputistena

kasutada narmastuttidega lõppevaid lühikesi keerupaelu. Kindlasti leiad muidki huvitavaid ehete kujundamise võimalusi. Ka kardinarõnga asemel leiad ehk mingi muu sobiva rõnga. Kasuta ehete tegemiseks ka karvapalle. Need võivad rippuda näiteks paelte otstes. Kui õmblad dekoratiivpaelale ridamisi värvuselt sobivad karvapallikesed, saad valmistada kas kena peapaela, kaelaehte või käevõru. Kui dekoratiivpael on liiga kitsas, võid kaks või isegi kolm laiust kokku õmmelda. Soovin sulle huvitavat meisterdamist ja ilusaid isikupäraseid ehteid!

MUSTKUNST

Mustkunstnik **Ande**

MUSTKUNSTI

Trikk

Kui Cassandra koolimajja jõudis, olid tunnid juba alanud. Eks hilinemine ole alati halb, aga eriti jube on see siis, kui esimest tundi annab õpetaja Juuro. Ning tol päeval kahjuks täpselt nii oligi.

Mõnda aega kaalus tüdruk, kas poleks parem popitada, ent otsustas seda siiski mitte teha. Arglikult astus ta klassi: „Palun vabandust, et ma tundi hilinesin... Ma magasin sisse...”

„Kas sisse või välja?” küsis Juuro, kes üritas parasjagu klassile selgeks teha, et üks kolmest vee olekust ei ole lumi.

Kassandra vaatas õpetajale suurte silmadega otsa. Juuro jätkas: „Kui sa kauem magasin, siis oled ju end paremini välja maganud. Või äkki ei maganudki sa kauem? Äkki sa ei viitsinud varem kooli tulla?”

„Ei, ma lihtsalt ei kuulnud...” püüdis Cassandra selgitada.

„Aga meie kuulaksime sind hea meelega. Tule siia klassi ette ja räägi, millised on vee kolm olekut.”

Õnneks tüdruk teadis, et need on jää, vesi ja veeaur, ning pärast väikest pinnimist lubas õpetaja Cassandra oma kohale istuma. Ülejäänud tund venis nagu härja ila – ning tõtt-õelda ootas ka ülejäänud klass kannatamatult kellahelinat. Lõpuks see ometi kõlas.

„Mõelge, kui lahe oleks, kui mul oleks nähtamatuks tegev keep,” unistas Cassandra vahetunnil, „Näiteks, kui ma järgmine kord äratuskella ei kuule ja sisse magan, siis tõmban keebi selga ja hiilin niimoodi tundi. Ja õpetaja ei märkagii, et ma hiljem tulin.”

„Tegelikult töötan ma praegu millegi sellise kallal,” ütles Peerend asjalikult. „Ma ei ole küll veel päris prototüübini jõudnud, aga mingid edusammud juba on...”

„Mis tüüp see prototüüp on?” küsis Ehmund arglikult.

„Noh, see on nagu esimene töötav mudel,” selgitas Peerend. „Kui see on valmis, siis saab hakata juba tehases tootma.”

„Kuidas see nähtamatuks muutumine toimub?” tundis Lembit huvi.

„See on päris keeruline,” ei tahtnud Peerend klassikaaslaste päid segi ajada. „Peamine osa on peegeldustel ja valguse murdumisel. Aga las ma parem näitan!”

Koukinud kotist välja katseklaasi ja veepudeli ning laenanud puhvetist mahlaklaasi, olid poisil ettevalmistused tehtud.

„See katseklaas on tehtud umbes samast materjalist, millest ma keepi tahan teha. Praegu on see veel liiga paks, aga ma töötan selle kallal,” selgitas Peerend. „Aga nüüd siis – demonstratsioon!”

Ettevaatlikult täitis ta mahlaklaasi kolmveerandi jagu veega. Samuti valas ta vett katseklaasi.

Kui katseklaasi pisteti mahlaklaasi, muutus see kõigi imestuseks veega kokku puutudes nähtamatuks.

Sõprade üllatusest innustudes lubas pois: „Kassandra, kui tahad, siis ma võin oma esimese keebi sulle kinkida!”

„See oleks väga tore,” naeratas Cassandra.

Kuidas Peerend seda tegi?

Peerend ei valanud klaasidesse mitte vett, vaid beebiõli – ja tegelikult selles kogu triki saladus ongi. Tänu valguse murdumisele muutus beebiõliga täidetud katseklaas beebiõli täis mahlaklaasis nähtamatuks.

See trikk töötab kõigi klaasanumatega, ent mida vähem ruumi kahe üksteise sisse pandud klaasi vahele jääb, seda parem nähtamatuse illusioon on. Nii sobivadki kõige paremini näiteks kitsas mahlaklaas ja katseklaas.

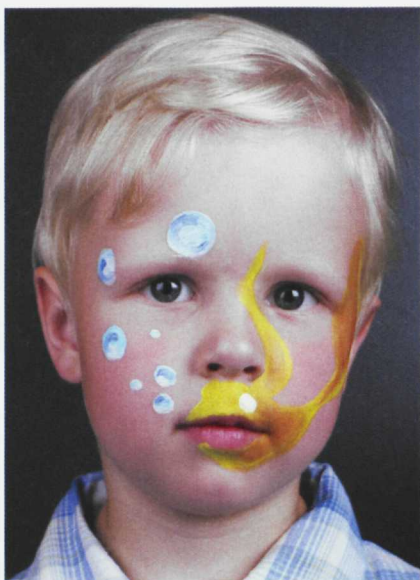
Võta pintsel ja kollane värv ning joonista pildil näidatud kujund.

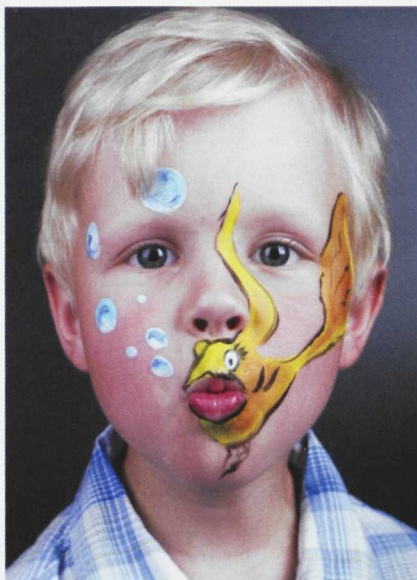
Loputa pintsel ja tee oranži värviga kokku. Anna sellega kala kehale ja uimedele tooni juurde.

Võta väiksem pintsel ja valge värv. Joonista kalale silm ning tee veemullid.

Et veemulle toonida, loputa pintsel ja võta sellele sinist värvi. Ära kala silma sinisega tooni.

Tee peenikese pintsli ja musta värviga kalale piirjooned.

Ongi valmis. Tavaliselt soovitaksin lisada veel sädelust, sest vees elavatele loomadele annab väike helk usutavust juurde, aga poisid pole särast eriti huvitatud. Põhiline on, et kala ikka kiiresti ja osavalt ujuda oskaks.

Fotod: Martin Hallik

Nagu kala vees!

Olen kala maalimist juba korra õpetanud, ent erinevaid kalu on nii palju, et nad väärivad mitmekordset läbitagemist. Need pisemad ja suuremad veeloomad oskavad inimesi mitmekülgset lõbustada.

Näiteks on neid tore püüdnud käia, et õhtul midagi söögilauale panna. Kalal käimine on ka ideaalne võimalus või efektkääne, et sõpradega mõnusalt aega veeta ning vaikselt ärkavas looduses imelisi päiksetõuse nautida.

Kindlasti ei tohi ära unustada, et kalapüügist on saanud kirglik spordiala, kus peetakse mürgistatud kalade pärast pingelisi lahinguid. Tagatipuks suudavad need imelised uimelised oma kauni ja värvilise kehakattega valmistada silmarõõmu, seda lahkelt akvaariumis demonstreerides.

Iris Müntel

Rohkem maalinguid ja ka teisi minu töid näed aadressilt www.irisgrimm.net

KOKKA ISE

Sandra Vungi retseptid ja pildid

Sügisehõnguline september on alanud. Loodan, et saite suvel piisavalt päikest ja puhkust. Sügis on minu lemmikaastaeg – lihtsalt võrratud värvid, kargem õhk ning kõik on kuidagi maagiline. Samuti pakub sügis meile maitsevaid ande, õunu ja seeni, millest ka seekord süüa kokkame.

Riisipada virsiku, seente ja pähklitega

Mahlane virsik sobib oivaliselt ka soolaste toitude sisse. Pähklid lisavad toidule rammusust ning seemned on hamba all õige mõnusad. Kui sulle seemned ei maitse, võid need vabalt ära jätta või millegi muuga asendada.

Vaja läheb:

- 1 – 2 mugulsibulat
- karp šampinjone, puravikke või kukeseeni
- 100g ehk umbes peotäis kooritud maapähkleid, india pähkleid või kreeka pähkleid
- 1,5 kruusi riisi
- 2,5 köögiviljapuljongi kuubikut
- musta pipart
- 1 purk virsikupoolikuid
- pool purki virsikukomposti vedelikku

Võta paksema põhjaga pott ning pane tulele. Vala poti põhja paras ports õli, lisa tükeldatud sibul ning kuumuta paar minutit. Seejärel lisa tükeldatud seemned (mina lõikasin seekord meelega suured tükid) ning kuumuta veel paar minutit. Nüüd lisa pähklid ja riis, sega kõik läbi ning vala üle veega, mida peaks olema nii palju, et kogu kupatus on kenasti veega kaetud ning jääb veel natuke ülegi. Kui vesi valatud, lisa ka puljongi-kuubikud, pool purki virsikukomposti vedelikku (ülejäanud poolest saad morssi teha) ning natuke musta pipart. Hauta keskmisel kuumusel kaane all, kuni riis on peaaegu pehme. Lisa tükeldatud virsikupoolikud, sega kõik läbi ning keera tuli maha. Mina lisasin toidule ka värsket tükeldatud peterselli.

Lihtne värsket õunamoos

Õunamoosi ise valmistada on tegelikult väga lihtne. Kokka juurde veel värsket pannkooke või söö niisama pehmel saiaviilul – maitsev on ta igamoodi.

Vaja läheb:

- 10 väiksemat õuna
- 6 – 8 spl pruuni suhkrut
- 1,5 kruusitait vett

Koori õunad, lõika neljaks ning eemalda õunasektoritelt südamikud. Lõika kõik viiludeks. Vala potti pruun suhkur, vesi ja õunaviilud. Hauta väikesel kuumusel, kuni viilud on muutunud moosiks. Soovi korral võid moosi maitsestada veel ka näiteks natukese ingveripulbri või kaneeliga.

NUPUTA JA NAERA

Kassist kirjasõber

Kiisu Kenapea (vaata kaanepilti!) on osav arvutihiire kasutaja ja seega on tal mitmeid kirjasõpru, kes talle aeg-ajalt e-postiga sõnumeid ja pilte saadavad. Sõber Hiirekuningas I saatis Kenapeale hiljuti oma pildi, kuid jättis lisamata, mis linnas ta parajasti viibib. Koos Kiisu Kenapeaga võid Sinagi selle linna nime välja nuputada, kui kirjutad tühemikesse tähed, mille kohta Hiirekuningas on andnud järgmisi viiteid.

1. Siilil on see täht olemas, viilil aga puudub.
2. Tital on neid koguni kaks, tädil üks, onul aga pole ühtki.
3. Rosoljes on teda üks, roosis kaks, riisis aga pole allagi.
4. Coca Cola võib hoobelda koguni kolmega, morsis ja limonaadis pole teda üldse.
5. Kopikas on teda kaks, kroonis üks, euros aga pole ainsatki.
6. Hernes on ta olemas, hahasulgedes on teda kaks, ubadest ega tubadest teda ei leia.
7. Toomal on teda kaks, Otil üks, Jukul ei ainsatki.
8. Lapsel on teda üks, emal pole üldse, lollil on aga koguni kolm.
9. Papal teda pole, mammal ja memmel on see-eest kolm tükki kummalgi.

Kui oled linnanime jaoks vajalikud tähed üles leidnud, siis saada õige vastus toimetusse Kiisu Kenapea nimele. Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja kleepse!

Sergei Belozjorov

Kiiksuga küsimusi

- Miks eestlased viskavad iga päev kilode kaupa kartuleid vette?
Selleks et neid keeta
- Mootorvedur siseneb tunnelisse idast. Kui ta väljudes võtab suuna põhja poole, kuhu suundub siis suitsujuga?
Mootorvedur ei ajagi suitsu välja
- Õpetaja läks kohvikusse ja ütles ettekandjale üheainsa tähe. Mida talle seepeale toodi?
Teed mida muud!
- Mis on Tartus ja Tallinnas olemas, Pärnus ja Paines aga puudub?
Täht!
- Missugune pea ei mõtle?
Kapsapea
- Kus on kõik kuningad puupeaga?
Malemängus
- Mille poolest erineb baleriin pardist?
Baleriin tantsib „Lülikede järves“, aga parti hoopis juub
- Missugused beebid sünnivad vuntsidega?
Kassibeebid

				Kaisa	Šotimaa pealinn	vanuses	Rooma number 500	Marie ... <i>luuletaja</i>
				riik, mille pealinn on Vilnius				
				ilmakaar			<i>Nils</i>	
				suured soralised			ignoreerima	
				volt			Ita Ever	
				nii-nimetatud				
				detsibell			Ronald Reagan	
				vedeliku-anum			sina	
kogu keha vappuma ja tõmblema panev naeruhoo	... vedama <i>petma, tüssama</i>	rahvas Euroopas <i>Andrus Kivirähk</i>	Erika jõgi Kagu-Eestis <i>raadius</i>					arstiabi tarvitaja, ravalune
X			hot ... <i>viinerisai</i> koera moodi kiskja			Ants Antson sõtse, isapoolne tädi		
<i>Nord</i>		üks läänslaavi keel <i>Piret</i>					tonn tulemägi Sitsiilias	
ahnelt						... mõttes selles mõttes <i>lehekülg</i>		
<i>Paula</i> sekund		Ave Alavainu Rooma number 1	iga kord lapsevanem					
				sõnaline ettekanne; rääkimine <i>tehnika-instituut</i>				
ikkagi <i>detsi-Harri</i>		ida inglise keeles <i>Imre</i>				... Põldroos <i>neljapäev</i>		
							tsunami <i>teisipäev</i>	

PISIKE SEPTEMBRIIN

MÕISTATA

#30
082011

Lembitu mõistatus

Uue kooliaasta alguses pidid lapsed esimese koduse ülesandena leidma mõne matemaatilise mõistatuse. Sibülle valitu meeldis klassikaaslastele enim, kuna ka õpetaja jäi selle lahendamisega hätta.

Kas sina suudad ära arvata, millega 11 ja 12 võrduvad?

1=3	6=4	
2=4	7=6	
3=4	8=7	11=?
4=4	9=6	12=?
5=4	10=5	

Eelmine mõistatus

Eelmse mõistatuse lahendusteks on, et Leiger oli pärast teisel kohal pedaalivast ratturist mööda sõitmist ise teine. Ning Kardol ei olnud lootustki viimasele sõitjale järgi jõuda, kuna ta oli ise viimane - ennast ju kinni ei püüa!

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

www.MaagilineMaailm.net

Mõistatuse koostas Ande

1. Härjasilma nimetatakse ka

- a) röömulilleks
- b) õnnelilleks
- c) naerulilleks

2. Kalmetu luulepäevade loomingust on ilmunud kogumikke

- a) kakskümmend kaks
- b) kuus
- c) kaksteist

3. Meigast kutsutakse ka

- a) kaelustuviks
- b) turteltuviks
- c) kirjatuviks

4. Viimase Muinas-Julle võistluse teemaks oli

- a) Kivimüüride jutustus
- b) Mälestise sõnum
- c) Muinasaegne ürik

5. Maailma suurim naeratusemärk moodustati

- a) Horvaatias
- b) Hollandis
- c) Hispaanias

6. Andre Citroëni tehase kunagises asukohas on nüüd tema nimeline

- a) teater
- b) park
- c) muuseum

7. Enne The Rolling Stonesi moodustamist lõi Mick Jagger bändi nimega

- a) Red Men
- b) Black Singers
- c) Blue Boys

Vastuseid on lihtne leida, kui loed tähelepanelikult sedasama ajakirja. NB! Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja uusi auhinnaraamatuid! Ootame vastuseid hiljemalt 5. oktoobriks!

Kirjutas ja kogus **Jüri Paet**

PISUT VÄRSKEID PAETISME

Kui inimesel on nimi, siis on ta nimekas inimene.
Suurusehullustus on väiklus.

Riigikogus on hea, Europarlamendis veelgi parem.
Mul on kaelani võlgadest kõrini.

Öövaht päevitas.
Eesmärkide püstitamisel mõeldakse tagajärgedele.

Maja müügihinnad on seinast seina.
Vasara tehas läks haamri alla.

Lollikindel tarkvara.
Tasuta haridus ei maksa midagi.

Koerapulmas on ainult kontvõõrad.
Altkäemaksuga on oht üle maksta.

Mitte kõik, kes on saanud pika nina, pole Buratinod.
Võlglaste majas võlanalju ei räägita.

Sotlaste peres on raske öelda, kelle jalas on püksid.
Jumala palge ette võivad sattuda ka ateistid.

ARMEENALJAD

Seersant! Miks teil vesi põrandal vedeleb?
Teie juba mind ei petal. Mul on olnud igasuguseid kursante, isegi Aafrika kuubakaid.

Minu pärast tapku või kõiki, peasi, et sõda ei oleks.

Eksamipiletid on erinevad, osa on lihtsad, teised kerged.

Ja inimene uppus igaveseks.

Esineb veel ka enesetapukatseid, kuid sinna me veel jõuame.

Kui ma midagi ei räägi, siis ärge tehke märkmeid, vaid ainult kuulake.

Ohvitseril ongi selleks pea, et ettepoole vaadata.

NAERU-USS

- Millal kaaluvad koolidirektor ja esimese klassi õpilane täpselt sama palju? Siis, kui kaal ei tööta.
- Kuidas kutsutakse inimest, kes muudkui aina räägib ja räägib, kuigi teab, et teda keegi ei kuula? Õpetajaks.
- Kuidas saab kõiki maailma maid oma käpa all hoida? Tuleb osta gloobus ja sellele käsi peale panna.
- Kuidas nimetatakse olevusi, kes saavad elada ühtviisi nii maa peal kui ka vees? Madrusteks.

*

Ants, kelle isa töötab teatris, tuleb esimesel koolipäeval koju ja teatab: „Täna oli koolis täismaja! Kõik kohad olid viimseni välja müüdnud – ei ainsatki tühja rida!”

Jonas Veski
Vanalinn
Hariduskolleegiumist

*

Esimeses koolitunnis ütleb õpetaja: „Pidage meeles, lapsed: kui teil tuleb tunni ajal pissihäda, siis peate kohe käe üles tõstma!”

„Vaat kus lugu!” imestab Juku. „Ma ei teadnudki, et pissihädast saab üle käetõstmisega!”

*

Maateaduse õpetaja ütleb: „Juku, kas sa oskad öelda, kus asub Sansibar?”
Juku mõtleb veidi ja raputab siis kurvalt pead: „Õpetaja, üldiselt tean ma kõikide baaride asukohti, aga see on ilmselt alles hiljuti avatud...”

*

„Juku, homme tule kooli koos vanaisaga!”
„Te tahtsite vist öelda „isaga”, õpetaja?” imestab Juku.
„Ei, ikka vanaisaga – ma tahaksin talle näidata, mis-suguseid vigu su isa pidevalt matemaatika ülesannetes teeb!”

*

„Juku, miks sa kogu aeg tunnis küüsi närid?” küsib õpetaja.

„Sellepärast, et mul on probleeme,” teatab Juku.

„Missuguseid probleeme sul siis on?”

„Küüned on liiga pikad...”

*

Matemaatika õpetaja küsib: „Juku, kui palju on kümme pluss viis pluss kaheksa?”

„Oi, seda on väga raske arvutada!” ohkab Juku.

„Üldse mitte,” arwab õpetaja. „Ütleme, et sul on ühes püksitaskus kümme kivi, teises viis kivi ja tagataskus veel kaheksa – mis me tulemuseks saame?”

„Mis seal muud, kui et püksid vajuvad rebadele!” teab Juku.

*

Kes leiutas hammasratta?

See oli üks šveitslane.

Aga kes leiutas joodeldamise?

Seesama šveitslane, kui ta oli näppupidi hammasratta vahele jäänud.

PÕLTSAMAA TANTSULAPSED TANTSUPEOL

(Väike värsipäevik)

Tänusõnad õpetaja Sirje Suvile!

ESMASPÄEV, 27. JUUNI

TEEL

Sõitma hakkasime kooli eest.
Pisisaarest läbi sõitsime teel.
Pisisaares lahe rühm –
see on rahvatantsurühm.
Reisikaaslasteks me saime,
kahe tunni pärast lauluväljakul me trenni
teeme.

ÕHTUL

Väsinud me oleme,
varsti sööma läheme.
Pikk päev on selja taga,
kuid palju õpetust veel vaja.

TEISIPÄEV, 28. JUUNI

Vara tõusma peame
ja ennast korda seame.

LÕUNA

Väikesed on meie pausid,
lõunal suppi täis on kausid.
Kõik tantsud on meil üsna selged,
aga need ei ole kerged.
Pärast lõunapausi ma
pean trenni jälle minema.
Mõned lapsed õhtuti nutavad,
sest ema nad igatsevad.
Unejuttu loeme ja magamiskottidesse poeme.

KOLMAPÄEV, 29. JUUNI

Eile proov kell 9 lõppes
tantsupeo proloogi õppes.
Täna tõusta oli väga raske,
kõik mõtlesid siis: „Magada meil laske!“

Seekord oli lühem päev,
nüüd on õhtu jälle käes,
ujuma me läheme
ja bussi peale tõttame,
bussis on meil väga lõbus,
sest et seltskond on meil mõnus.

NELJAPÄEV, 30. JUUNI

Lõbus on meil kogu aeg,
telefon pöevast päeva laeb.
Emmed, issid helistavad,
meie pärast muretsevad,
aga meie pole suhkrust –
meie üle tundku uhkust!

REEDE, 1. JUULI

Endast kõik ma andsin,
rõõmukoormat kandsin.
Kaks etendust oli meil täna,
nende vahel pooled poisid käisid käna.
Ostsime me palju jäätist –
see on nagu jõuväetis.

LAUPÄEV, 2. JUULI

Väsinud me oleme,
varsti AHHAASSE läheme.
Täna on meil pool päeva vaba
ja aeglaselt käia võib rivi sabas.

PÜHAPÄEV 3. JUULI

Hommikul meil kiire oli,
pakkisime oma koli.
Rongkäik oli väga tore,
kuigi jalgadele kole.
Hea, et peol ei olnud pori.
Ka kojumine lõbus oli:
kui bussis emadega telefonis rääkisime,
siis samal ajal naersime.
Varsti jõudsimegi koju –
iga laps sai oma koju.

Anete Miller (10)
Põltsamaa Ühisgümnaasiumist

Minu esimene laulupidu

Katarina Liivo

Luxembourg'i Eesti Seltsi mudilaskoorist

Muidugi olen ma varem näinud laulupidu, aga see oli erinev! Eelmistel kordadel olen ma istunud publiku seas ja vaadanud, kuidas nad seal laulavad. Seekord oli vastupidi: mina olin laval ja publik oli minu ees!

Kui me Luksemburgi lauluringis laulupeoks harjutasime, siis oli raske, sest see võttis palju aega ja tööd. Kõige kauem läks meil vist aega lauluga "Mu suul ei ole sulgejat". Kui Ehtel ütles, et me saame laulupeole, siis ei olnud ma selles päris kindel, aga kui tuli lõplik vastus, siis olin kindel, et olime hakkama saanud.

Esimesel päeval, kui oli laulupeo ametlik avamine, olid kõik tantsijad kohal ja ma jälgisin, kuidas üks inimene viis tuleleegi sinna üles torni!

Kõik päevad enne laulupidu olid ägedad! Me laulsime bussis, me laulsime mänguväljakul, me laulsime parkis... Me laulsime igal pool! Käisime ka presidendilossis! President küll läks ära just siis, kui me kohale jõudsime, aga äge oli ikka! Meile seletati kõik ära, kuidas seal asjad käivad... Kui pärast tahtsime presidendilossi ees pilti teha, siis meie Helene ja Johannaga astusime esimesele trepiastmele. Sel hetkel löi üks valvuritest püssiga vastu maad ja karjus: "Tagasi!" Mina, Helene ja Johanna ehmusime nii, et süda hakkas kohe kiiremini lööma!

Esimene proov oli äge! Algul küll ootasime kuuma päikese käes kaua, et lavale saada, aga saime nii head kohad laulukaare all, et pärast olime õnnelikud. Suur kogemus oli see, kui dirigent astus meie ette ja hakkas dirigeerima!

Laulupeopäeval olime elevel! Tõusime varakult, sõime, tegime ennast ilusaks, panime kleidid selga ja püksid jalga, põlled ette ja nõöbid kinni. Kui esinemisriided seljas olid, ei tohtind me ennast üldse liigutada, sest muidu võisid valged kleidid ja särgid mustaks minna.

Kui oma kohale rongkäigus jõudsime, oli suur hetk käes! Võtsime ennast rivvi ja hakkasime liikuma. Algul oli suur segadus, sest mõned ei jõudnud järele, kuid pärast oli suurimaks probleemiks päike. Kui lapsed vahel silti hoidsid, siis oli mõnel raske, sest tuul tahtis sildi minema viia. Rongkäigul nägime palju tuttavaid,

kes tulid vaatama, kuidas me seal hakkama saame. Kuulsime hüüdeid: "Elagu Luxembourg! Elagu Luxembourg'i Eesti Seltsi mudilaskoor!"

Meie taga oli rongkäigus Toronto koor. Nemad hüüdsid kogu aeg ühte ja sama lauset: "Elagu Eesti!" Varsti hakkas see ära tüütama!

Kui lõpuks astusime läbi lauluväljaku väravate, tuli suur kergendus. See oli sama koht, kus olime olnud need kaks päeva enne esinemist. Jube oli see, et me pidime uuesti ootama kõrvetava päikese käes! Muidugi oli laulukaare all jälle mõnus ja jahe! Kui me esinesime, oli see minu jaoks eriline hetk, sest varem pole ma kunagi olnud nii paljude inimeste silme all! See oli niiii eriline tunne!

Pärast seda läksime meisterdamistelki, kus igaüks tegi seda, mis tahtis. Viimaseks etapiks pidime muidugi kohal olema, kui tuli kustutati. See oli võimas hetk! Ma üritasin laulda kaasa neid laule, mida teadsin. Paljud koorid laulsid ja publik laulis ka ja see oli nagu unistus, sest kõik oli nii ilus!

Pärast seda tulid vanemad lastele järele. Kõige imelikum oli see, et üks naine tuli, andis mulle lilled ja ütles: "Te olite rongkäigus nii tubli, et ma annan teile need lilled!" Oli uhke tunne!

Kui koju jalutasime, siis tundsin ma seda valu, millest mu ema oli rääkinud, kui tema laulupeol käis! See valu oli jalgades. Me olime käinud nii pika maa, et mu jalad valutasi veel mitu päeva!

Täna Anneli Akent, kes meile kõik need laulud õpetas ja meile nii ilusad riided tegi, Ehtelit, kes tuli meie pärast Luxembourg'i isegi siis, kui tal oli jalga haige! Ja suur tänu kõigile teistele, kes olid Annelile ja Ehtelile toeks ja tulid meie eest hoolitsema Nõmme Põhikooli!

Maiuspala kaanetüdruk Sonja esitles kommivabriku sünnipäeval värskelt valminud maiusekarpi.

205-aastane laste sõber

Üpris kindel, et kõigi Eestis elavate inimeste vanust võib kindlaks teha selle järgi, missugused on nende lapsepõlve lemmik-kommid. Draakoni sõbrad on kahtlemata koolilapsed, Kiss-Kissi iiriste meenutajad umbes 30aastased, Kuldvõtmekese ja Jääšokolaadi mäletajad aga juba vanaemade-vanaisade eas. Kõigi nende (ja teadagi veel väga paljude teiste) maiuste valmistaja oli või on **kommivabrik Kalev**.

Kommivabrik sünniajaks peetakse aastat **1806**, kui Tallinnas, praeguse „Maiasmoka“ kohviku asupaigas, avas magusaäri suhkrupagar Lorenz Caviezel. Hiljem on magusavalmistaja kandnud veel nime Kawe ja Uus Kalev. 1948 oleks kommivabrik äärepealt saanud nimeks Punane Kompu!

Tore on see, et kuigi praegu kuulub Kalev Norra päritoluga rahvusvahelisse Orkla kontserni, jätkatakse eestlaste maitse järgi kommid valmistamist ning järgitakse vanu traditsioone: näiteks hakati hiljuti uuesti valmistama šokolaadi „Nurr“, mis kuulus praeguste laste isade-emade lemmikute hulka. Vahva on ka see, et üks meie armastatumaid kommikarpe „Maiuspala“ sai konkursi kaudu endale samasuguse kena kaanetüdruku nagu seda oli aastate eest fotole jäädvustatud valgepäine piiga. Pühajärve tüdruk Sonja saab 7. septembril kuue aastaseks – nii et ta on „ainult“ 199 aastat Kalevist noorem!

Lotte lahendab uusi saladusi

Kõik, kes vaprat koeratüdrukut Lottet tunnevad, teavad, et temaga ei lähe elu kunagi igavaks – olgu siis Leiutajateküläs, raamatus või ka kinos.

Mõnedel Lotte-fännidel on eelmise filmi sündmused juba peas ning paljud lapsed teavad Lotte-muusikali laulegi. **26. augustil** aga tubli Lotte jälle pidulikult kinoekraanidele, kaasas sõbrad ja sugulased.

Filmi „**Lotte ja kuukivi saladus**“ stsenaristid on jälle **Janno Põldma, Heiki Ernits ja Andrus Kivirähk**, Režissöör töö tegid Janno ja Heiki kahekesi. Lottele annab kõnehääle **Evelin Võigemast** ja laenab lauluhäälepaelu **Gerli Padar**. Tuntud näitlejahäältest võib veel ära tunda **Lembit Ulfsakit, Garmen ja Margus Taborit, Merle Palmistet, Anu Lampi, Anne Reemani, Elina Reinoldi, Mait Malmsteni, Tõnu Oja, Priit Võigemasti, Tiit Sukka, Hannes Kaljujärve, Tõnu Karku** ja mitmeid teisi.

Filmimuusika autoriks on **Sven Grünberg** ning kaks laulu kirjutas ka lätlaste lemmik, ansambli Brainstorm muusik **Renars Kaupers**. Linat eos valmis **Eesti Joonisfilmi** ja lätlaste **Rija Filmsi** kena koostööna.

Keda siis Lotte seekord abistab? Kõigepealt pakub koeratüdruk oma abikäppa vanale rännukoerale Klausile, kelle kohvrüst ühel ööl kaovad kummalisel kombel kivid, mille rändur koos sõpradega matkalt kaasa tõi. Kivide otsingul aga tuleb Lottel ja Klausil ette palju seiklusi ja sekeldusi ning muidugi ei tule ka abivajajatest puudus. Aga kõike ei tohi ju ette ära rääkida: niikiuini tuleb Sul ju varsti kinni minna, sest oma silm on kuningas nii elus kui ka kinos!

MAAILMA ARMASTATUIM MESIKÄPP TULEB TAAS

Eestis on armastatuimaks karuks ilmselt Mõmmi oma aabitsaga, aga laias maailmas ei ole teist mõmmikut, kes suudaks võistelda alatasa ainult meest unistava karukesega, kes kannab nime Puhh ning kelle parimaks sõbraks on pisike roosa pörsas nimega Notsu.

Mõlemad mõnusad raamatutegelased on meid läbi kinolina külastanud varemgi, aga uues täispikas joonisfilmis „**Karupoeg Puhh**“ räägivad nad seejuures **esmakordselt eesti keeles!** Lugu ise algab ühel täiesti tavalisel päeval Saja Aakri Metsas. Iiah avastab ehmatusega, et on kaotanud ära... oma saba! Selline asi ei sobi aga mitte, sest mis on üks eesel ilma oma sabata? See oleks ju sama nagu jõulukuusk ilma okaste ja eheteta või suvevaheaeg ilma päikese ja mereta! Sõbrad püüavad Iiahit küll lohutada, aga tulutult. Mis siis ikka, mis läinud see läinud, eks elu läheb edasi...

Christopher Robin aga saab idee vana nukrameelse sõbra tuju tõstmiseks. Ta kuulutab välja võistluse Iiahile uue saba leidmiseks. Nüüd panevadki Tiiger, Jänes, Notsu, Öökull ja Ruu pead tööle, et leida kadunud sabale sobiv asendaja. Ent see pole veel kõik, mis selles filmi juhtuma saab. Neid seiklusi tasub oodata!

Lähenevad pimedad sügisõhtud toovad kinosaalidesse nii mõndagi vaatamisväärsset, aga sellest juba järgmine kord. Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

**HOBID JA HUVID
KONTRABASSIMEES**

Nimi: Martin Eero Koressaar

Vanus: 21

 Kool: Georg Otsa nimeline
Muusikakool

KONTRABASSI, BASSKITARRI, TUUBA- JA SITARIMEES

Tahaksin tutvustada teile ehtsat bassimeest Eero!

Eero on muusik, helilooja ja võib ka öelda, et aktivist. Täpsemalt öeldes on ta jazz-kontrabassimängija ning vabakutseline sitari mängija.

Põhikooli lõpetas ta koos lastemuusikakooliga, kus mängis trompetit ja tuubat ning hakkas gümnaasiumis basskitarri mängima ning aktiivselt bändiga tegelema.

Et mängida kontrabassi, astus ta Otsa-kooli gümnaasiumi kõrvalt, et õppida klassikalist kontrabassi Neeme Saarevälja käe all. Kuna aga see ei tulnud tal enda meelest kõige paremini välja, siis läks noormees edasi filmikooli, aga siis selgus, et ka see ei sobinud Eerole kõige paremini. Ta igatses ikkagi taga suurt bassi, läks tagasi Otsa-kooli ja õpib nüüd taas muusikat jazz-kontrabassierialal, Toivo Unt'i käe all. Tema jaoks on Otsa-kool olnud alati nagu kodu.

„Mäletan, kuidas filmikooli loengust puududes sõitsin lihtsalt kesklinna, et minna Otsa kooli, istuda pingil ning kuulata teiste harjutamist. Midagi eriti kodust oli selles koolis,“ meenutab Eero.

Filmindusega tegeleb aga Eero sellegipoolest siiani. Aegajalt jälle helioperaatorina (see on see tore tuustiga mees kes vahest kogemata kaadrisse jääb), helidisainerina (see kes arvutiga kogu aeg jändab) ja filmimuusikuna.

Kontrabassi nimetab ta veidraks pilliks ning ütleb, et seda on raske mängida. See nõuab füüsilist ja jätkusuutlikust.

„Mõni päev mängid ainult veerand tundi, aga siis tunned juba väsimust,“ ütleb Eero

Tema arvates on Otsa koolis midagi, mis arendab ka eesti kultuuri. Sealt on sirgunud väga palju häid muusikuid ning Eero sooviks olla ka kunagi üks neist. Otsakooli ajalugu ta aga ei mäleta, sest ajalootunnis joonistas Eero koos klassivennaga paberile jäneseid ja muid loomi. Seega tähelepanu kandus mujale, kuid Eero on õnnelik, et õppis jäneist joonistama.

Eero arvab, et kõik ideed, mis sul elus tulevad, peab üles märkima ja nad on kõik nagu koduloomad, kelle eest pead hoolitsema.

Üks idee oli Eerol luua loomeühing Pistik ja selle põhimõte on anda noortele võimalus õppida filmitööd, teha muusikat, üritusi

korraldada ja seda kõike vabakutselisel tasemel. Eero usub, et paljud inimesed, suures osas noored, tahavad teha midagi üüratult loomingulist kuid ei saa kunagi järele proovida kas too eriala hakkab neid kunagi rohkem huvitama või on see lihtsalt kassiahastus. Ja sealgi on tähtis see, et inimesed oma ideed kirja paneksid. Sest ideede kirjapanek on ka niisama üks väga oluline ja hea harjumus kõikides eluvaldkondades *„Mida sa ei pane kirja, seda polegi olemas,“ ütleb Eero*

Mida tähendab sinu jaoks muusika?

Minu jaoks muusika? Kui ma oskaksin seda vaid sõnadesse panna, siis oleks see mul ammu kirjas, aga see on midagi suurt, suurem kui ma ise. Ta on mu elu üle võtnud ning mängin ja tahan veel edaspidigi erinevaid pille mängida. Muusika on elu, aga samal ajal on ta idee, mida pead toetama. Tema toidab aga sind vastu! Muusika ei lõpe iial otsa. Tal on harukordne võime ennast uuesti täita. Tihtipeale võib tekkida tunne, et pole nagu midagi enam mängida ja tuju on samuti nullis, aga see läheb üle. Alati!

On sul muusikaga seoses mingeid unistusi?

Tahaksin teha filmimuusikat. Olen juba teinud, on olnud väikesed projektid, aga ootan ka suuri. Ning sooviksin, et kõik need, kellega koos olen olnud, saaksid ka seal kaasa mängida. Veel tahaksin teha muusikat filmile, mis oleks kuldaväärt.

Milline on sinu tähtsaim esinemine ja miks?

Faye Houstoniga mängitud kontserdid, sest temaga ei mängi me seda, mida me harjutasime, vaid seda, mis pähe tuleb, ja see on minu jaoks nii suur kunst. Olen ka tänu nendele esinemistele kõige rohkem arenenud.

Muidugi oli suur au mängida ka Jüri Üdi saates ning Ruja 40 kontserdil, erinevatel konkursitel üle terve Euroopa ja loomulikult ka laulupidudel. **Lõpetuseks...** Kui te kunagi otsite tõe ja hakkate mõtlema, mis see on, siis ei leia seda kunagi mujalt kui vaid iseendast. Ning edu saavutate sa ainult siis, kui oled jätkusuutlik!

Küsitles Anna-Maria Uulma

Seitsmesaja suu laiune naeratus

Arvatavasti on iga internetikasutaja oma kirjades pruukinud naeratus märki, mida üle maailma on hakatud kutsuma „smailideks“. See lõbus kirjamärk valmib arvutiekraanil nagu niuhti: vajutad kõigepealt koolonile ja siis sulumärgile – ja naeratus ehk smile ongi valmis!

Horvaatia pealinnas Zagrebis aga otsustas 768 naeruhimulist naist ja meest saada osaks üheks ilmatu suurest naeratusest: enamjagu neist tõmbas selga kollased mantlid, aga mõnedele tehti ülesandeks kanda hoopis musta rõivastust. Musta mantli kandjad moodustasid „smaili“ silmad ja suu, ülejäänud aga kogunesid nende ümber ümaraks kollaseks näoks.

Eks näis, kui kaua horvaatide käes naeratus maailmarekord püsib: enne neid uhkeldas suurima „inimsmailiga“ 551 Lätimaa elanikku!

Kollektiivne kampsun

Guinnessi rekordite raamatus on ruumi nii kangelastele kui ka kampsunitele! Inglanna Jean Westbrook sai hakkama sellise kampsiku kudumisega, millesse mahuvad lahedalt ära ka tema viis sõpra. Väidetavalt kulus tal hiigelkardigani kudumiseks ainult üks kuu – 2010. aasta juuni. Võib arvata, et viiekesi on vilu ilmaga ühes kampsunis kõndida vägagi mõnus!

Tegelikult mahuks kummassegi taskusse lahedalt ka mõni keskmist kasvu spanjel või väikesem inglise setter. Mõni tupsuke koerakarvu annaks ju kambakampsunile soojust juurde!

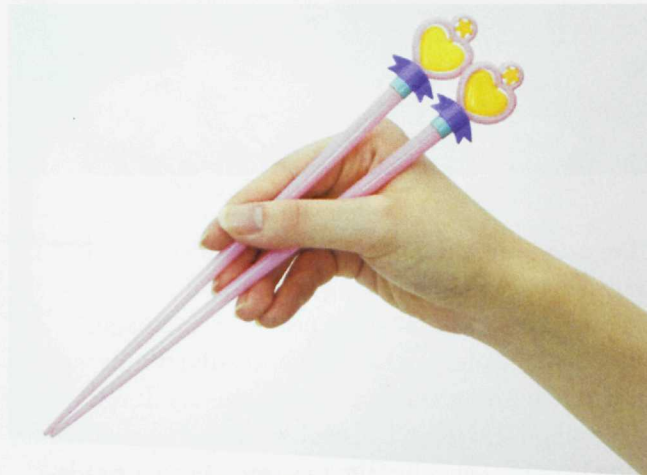

SIIT JA SEALT

Külma konti – ja kohe!

Tänavune kuum suvi pani kindlasti nii lapsi kui ka täiskasvanuid püstitama jäätisesöömise rekordeid. Aga kas siis inimese parima sõbra suu on seinapragu? Kus sa sellega!

Inglismaa koerasõbrad leidsid, et pole ilus jäätisega maiustada, kui sõber vaatab kõrval, silmad kurvad ja suu vesine. Et koeri mitte solvata, pandigi tööle esimene haukujate jäätiseauto, mis esialgu asus maiasmokkadest penisid rõõmustama Londoni Regent pargis, kuid hiljem loodetakse pakkuda teenuseid kõigile Inglismaa koertele. Vorstijäätis kondibiskviidiga – vauu, kas see ei pane saba käima! Kas maiuse eest maksavad haukujad sularaha või pangakaardiga, see selgub edaspidi.

Mets riisikausis

Asjatundjad väidavad, et Hiinas langetatakse iga minut 50 puud selleks, et neist valmistada söögipulki. Poolesajast puust saab neid söögiriistu tervelt 85 851 tükki. Igal aastal ohverdaks ennast söögilaua heaks 25 miljonit puud – kuid õnneks kasutatakse pulkade tegemiseks ka teisi materjale: bambust, metalle, luud, plastikut, elevantiluu ning isegi hõbedat ja kulda. Päris täpselt ei teatagi, kui kaua juba söögipulki on kasutatud – arvatakse, et umbes 3000 – 5000 aastat. Miks hiinlased ja jaapanlased eelistavad pulki nugadele-kahvlitele? Ka sellele küsimusele ei osata täpselt vastata. Oletatakse, et ühises söögilauas tekib märksa rahulikum ja sõbralikum õhkkond, kui seal ei tegelda nugade-kahvlite klõbinal roogade rebimise ega lõikumisega, vaid manustatakse toiduplakesi kombekalt ilusate pulkade abil.

THE ROLLING STONES

Vello Salumets

“Ega nende juuksed olegi nii pikad. Neil on ainult tavalisest madalam laup ja pikemad kulmukarvad.”
(Dean Martin, 1964)

“**Legend juba eluajal**” on kulunud väljend, kuid inglise ansambli The Rolling Stones puhul täpne. Rollingud on pinnal püsinud pea 50 aastat. Bändi plaadid müüvad siiani hästi ja kontserdid tõmbavad ikka kokku inimmasse. Ent kunagi metsikult roki mässulippu lehvitavad ansambli värskus on asendunud enda kordamisega ning algusaastate sütitavast sädemest on saanud värelev leek.

Bänd peegeldab roki põhiolemust nii heas kui ka halvas. Plusspoolele peaks kandma selle, et rollingute muusika on lähtunud roki peamistest alustaladest, mille põhjaks on alati kasutuskõlblikud kolm duuri ja maagiline biit. Mick Jaggeri loosung “*It’s only rock and roll, but I like it!*” on olnud selle Chuck Berry muusikale paljuski võlgneva bändi motoks. Rollingute miinuspoolelt võib leida uimasteid, mõttetut joomist, kaklusi ja meeletuid orgiaid.

Rollingute muusika kuulajad jagunevad kahte leeri. Fännid peavad ansambli maailma parimaks *rock’n’roll*i

-bändiks, vastased on norinud tema rütmibluusi-kaverite kallal ja leidnud, et Jaggeril koos kaaslastega pole eeldusi musta muusika tõlgendamiseks. Kui aga rollingute muusika paigutata 60ndate raamidesse, siis biitlite ja nende järgijate meloodilise popmuusika kõrval tundub Rolling Stonesi möllamine tõelise rajuna.

Rokk pole iial olnud pelgalt muusika, selle kuulajatele on olnud tähtis ka esineja imago ja välised atribuudid. Sarnaselt Beatlesiga koosnes ka Rolling Stones põnevaist ja huvipakkuvaist isiksustest. Laulusolist Mick Jagger on alati nautinud avalikkuse ees esinemist, ta on öelnud: “Niikaua, kuni mu pilt on esileheküljel, ei huvita mind põrmugi, mida minust kirjutatakse kuuekümnendite üheksandal...” Karme eluviise pooldav kurva kuju rüütel kitarrist Keith Richards on paljude arvates üheaegselt nii saatanlik kui ka sümpaatne. Ansambli algkoosseisu kuulunud multiinstrumentalist Brian Jones võlus publikut oma kaalutletult salapärase imago.

The Rolling Stones moodustasid **Mick Jagger** (1943) ja tema naabruses elanud sama vana **Keith Richards**. Nende tutvus algas 1961. aastal, kui ilmnes, et mõlemat huvitab mustade blues ja rütmibluus. Kampa kaasati ka ühine tuttav **Dick Taylor**. Kui trio *nimega Blue Boys* oli kodustes tingimustes salvestanud lindile mõned R&B lood, saadeti see Inglismaa kuulsaima bluesi mängiva bändi Blues Incorporated juhtfigureile Alexis Kornerile, too kutsus Blue Boysi kohtumisele. Tänu Korneri vahendusele tutvus trio kahe andeka muusiku, multiinstrumentalisti **Brian Jonesi** (1942) ja bluesipianisti **Ian Stewartiga**. Nüüd oli bändil puudu vaid trummar ja lööv nimi. Need ka leiti: 12. juulil 1962 tegi Marquee klubis oma esimese etteaste bänd, kus trummide taga **Mick Avory** ja kuulutusel ilutses ühe Muddy Watersi laulu pealkirjast laenatud nimi „The Rolling Stones”. Kõik liikus tasapisi ülesmäge, kuid siis otsustasid Dick Taylor ja Mick Avory ansamblist lahkuda. Nende asemele meelitati

bassi mängima **Bill Wyman** (1936) ja trummide taha **Charlie Watts** (1941).

Rollingute põhiesinemiskohaks kujunes Richmondsi asunud Crawdaddy klubi, mille omanikust Giorgio Gomelskyst sai bändi esimene mäenedžer. Stonesi kuulsus kasvas iga päevaga ja peagi haaras väikest kavalust kasutades mäenedžeri koha 19aastane Andrew "Loog" Oldham, lubades bändile kiiret lepingut mõne plaadikompaniiga. Decca firma, kes mõned aastad tagasi oli oma rumalusest siis veel tundmatu The Beatlesi ukse taha ajanud, ei soovinud sama viga enam korrata ja sõlmis kähku The Rolling Stonesiga plaadilepingu.

1963 ilmunud esiksingel "**Come On / I Want To Be Loved**" ei äratanud küll erilist tähelepanu, kuid bänd pääses Inglismaa-turneele. Rollingute teise singli tarbeks ulatasid abikäe biitlid John Lennon ja Paul McCartney, pakkudes välja oma pala "I Wanna Be Your Man". Sellel oli juba jumet, mida näitas ka 12. tabelikoht.

1964 ilmus müügile The Rolling Stonesi omanime-line album. See püsis 12 nädalat LP-tabeli tipus. Plaati müüdi üle 200 000 eksemplari. Seejärel üritas Stones oma esimesel USA-reisil äratada ameeriklaste tähelepanu, kuid seal ei saanud huviobjektiks nende muusika, vaid hoopis poiste väljanägemine, jänkide põhisonum näis olevat: "Minge juuksurisse!". Kuid leidis ka poolehoidjaid – Chicagos asuvas Chess-studios plaadistas Rolling Stones pala "It's All Over Now". Singel tõusis 1964. aasta suvel küll vaid nädalaks Briti tabeli tippu, ent see tähendas legendi algust. Nii Euroopa kui USA saalid, kus rollingud kontserte andsid, läksid pärast hullunud fännide laastamist remonti, miski ei takistanud bändi meeletult kasvavat populaarsust.

Musta bluusimehe Willie Dixoni kirjutatud "Little Red Rooster" jätkas Rolling Stonesi kaverplaadistuste sarja. Kuigi pala töötlus oli tolle aja popmuusikast üsna kaugel, jõudis singel Briti tabeli tippu. Alates 1965. aastast oli The Rolling Stones tõeliselt oma nime vääriline: bänd ei püsinud hetkegi paigal. Rollingumaania jõudis otsapidi Austraaliasse ja tulemus oli etteaimatav. Pärast ühe kontserdi lõppu, kus saalis 9000 inimest, viidi pokri ligi sada märatsejat, lavalt leiti kümnekond rinnahoidjat, paarkümmend kinga ja muudki.

Seni peamiselt kavereid salvestanud Stones jõudis sama aasta kevadel taas Briti tabeli tippu palaga "The Last Time". Kuid seekord olid autoriteks juba Mick Jagger ja Keith Richards. Sestpeale ei nähtud enam rollingute singlite A-poolel ühegi teise autori nime.

"(I Can't Get No) **Satisfaction**" on Rolling Stonesi läbi aegade tuntuim pala. Keith Richard leiutas loo põhjaks olnud maagilise kitarrikäigu USA-turneel ja laul plaadistati Chicago studios Chess. 1965. aasta suvel tõusis "Satisfaction" nii Billboardi kui ka Briti tabeli tippu. Vastukajad ei olnud alati soosivad: Ameerika raadiojaamad ei mänginud oma saatetes lugu lõpuni. Teksti uurinud moraalijüngrid ei soovinud isegi kuulata Jaggeri seletusi, et rabavast pealkirjast hoolimata räägib pala üksnes hingelisest rahuldamatusest. Rolling Stonesi historiograafi Philip Normani arvamus on: "Tõenäoliselt pole ükski teine laul saavutanud oma pealkirja tõttu nii suurt ja kahtlast kuulsust. Üsna vähe inimesi mõistis tookord, et "Satisfaction" ei räägi seksist. See oli pigem teksti kirjutanud Mick Jaggeri vastureaktsioon Ameerika läagele ja närvilisele elulaadile. „Satisfaction" on biidivormi rüütatud bluus, mis räägib tühjustundest, kui inimesel on kõike liialt palju."

Pärast "Satisfactioni" 4-miljonilist müügiedu olid Jagger ja Richard probleemi ees, mis saab edasi, kuna tolle singli paistele ei tohtinud puhkama jääda. Hädast aitas välja rollingute järgmine üllitis "Get Off Of My Cloud", millest sai taas täistabamus. See tähendas rollingutele uut ajastut.

Lugu läheb edasi järgmises numbris.

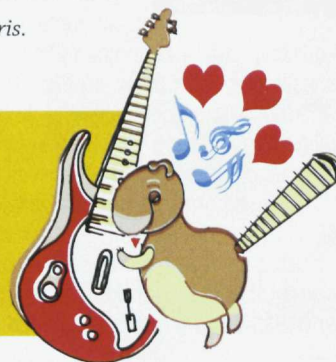
Selleaegseid videoklippe saad vaadata:

<http://www.youtube.com/watch?v=BzZHmHqEE7k&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=juEeau5nHVU&feature=related>

http://www.youtube.com/watch?v=Pbg_dwzC4XA&feature=related

<http://www.youtube.com/watch?v=zgvMXGY8bMM&feature=fvwrel>

AUTODEST

Ratastega sidrun

Jüri Trouberg

Kui mainitakse **Citroeni** nimelist autot, siis kipub nii mõnegi lugeja mõte seda masinat sidruniga seostama. Ja peab ütleva, et need „nii mõnedki“ polegi eksiteel: nimelt tegeles autofirma looja Andre Citroeni juudi rahvusest vanaisa Hollandis sidrunite müügiga ja teda kutsuti seal Limoenmaniks. Prantsusmaale kolides võttis perekond nimeks Citroen.

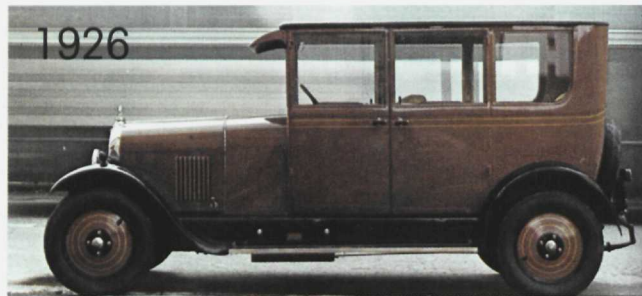
André-Gustave Citroën sündis 1878 Pariisis ning tema isa oli selleks ajaks jõudnud juba paremale järjele: tema pidas nimelt juveeliäri. Kuid kahjuks sattus

kalliskivikaupmees majandusraskustesse ning lõpetas elu enesetapuga, kui André oli alles kuue aastane. Ka emast jäi noormees ilma üpris varakult – kahekümne aastaselt, kuid õnneks oli tal hea pea ning tänu korralikule haridusele tuli noormees omadega kenasti toime. Pärast armeeteenistust asutas ta 27aastaselt oma väikese ettevõtte, mis valmistab hammasrataid ja muid autode varuosi. Külastanud Ameerikas Fordi autotehast, otsustas ta rajada Pariisis oma autotööstuse.

Andre Citroën ei asunud omanimelisi autosid tootma uisapäisa: ta mõttes oma plaanid põhjalikult läbi, koostas Citroeni kontsept-

Ütle üks hea autolapse nimi!

Algus jaanuarinumbris 2011

siooni ja pani paika ka hinna- ning reklaamikava, mis oli 20. sajandi alguses üsna uudne asi. André autotööstuse sümboliks sai tonaste hammasratate stiilsatsioon.

Esimene Citroen valmis **1919** ja selle hind oli sensatsiooniliselt odav – 7250 franki. Masinad olid moekad: kui sinnani valmistati autokered puust, mille külge naelutati metallosad, siis Citroen uhkeldas metallkonstruktsiooni ja elektrilise starteriga.

Citroenide plussiks sai ka kütusesäästlikkus.

Prantslased võtsid Citroeni kiiresti omaks: kahe esimese aasta jooksul müüs Andre Citroën üle 25 000 masina – rohkem kui kaasmaalased Renault ja Peugeot kahepeale kokku – ja õige pea hakati Citroene viima ka välismaale.

Mõne aasta jooksul avati Citroeni filiaale Brüsselis, Amsterdamis, Milanos, Genfis ja Kopenhaagenis ning näis, et edul ei olegi piire. Seejuures ei nukerdanud Citroën ise masinate kallal nagu Renault ja mitmed teised autotöösturid: André pidas lugu restoranidest ja hasartmängudest. Samas korraldas ta enneolematuid reklaamikampaaniaid, avas kataloogide ja plakatite trükkimiseks oma kirjastuse ja üüris koguni Eiffeli torni, et selle külge kinnitada 125 000 lambikest, mis süttides moodustasid Citroeni nime. Citroeni tehasekompleks Pariisis oli võimas, selles tegutses üle 12 000 töötaja, kelle kasutada olid ka kauplused ja kliinikud. Ka hea palk tagas töösturi meelest korraliku tootmise.

Kuid 1930ndatel aastatel alanud majanduskriis ei jätnud puutumata ka Citroeni. Kuigi 1934 loodud **Citroën Traction Avant**'i peeti revolutsiooniliselt edumeelseks autoks, sattus André Citroën nii suurtesse maksuraskustesse, et oli sunnitud oma tehast loobuma. Seda hakkas juhtima Citroeni sõber ja suurim võlasaldaja Edouard Michelin.

Autoärast ilmajäämine oli Andre Citroënile raskeks löögiks, mispeale ta tervis hakkas kiiresti allamäge minema. 3. juulil 1935 viis maovähk andeka autotöösturi olematusse...

Citroeni autodest valmib aga tänini aina uusi ja uusi mudelid. Andre Citroeni nime andsid prantslased 1990. aastal kaunile pargile, mis rajati tema tehase kunagisele maa-alale. Seal võib lisaks jalutamisele, muide, ka heeliumiga täidetud õhupalliga Pariisi kohal lennata! Lennukas mees oli ka André Citroën!

ANIMA-AUTOD VEEREVAD ÜLE MAAKERA

Animaseiklus „Autod 2” veereb rataste vurinal üle maailma. Filmi peavad põnevaks nii lapsed kui ka paljud täiskasvanud. On ju ilmatu vahva kihutada koos Pikne McQueeniga Radikaribi linnast Tokyosse, Pariisi ja Londonisse! Nagu soovritel, nii on ka autodel erinevad iseloomud. Salaagent Finn McSüstik on teadagi omaette tüüp – igatahes igav temaga ei hakka! Aga mis neist filmitegelastest ikka pajatada – niikuinii on enamjagu lugejatest juba „Autod 2” seiklused oma silmaga ära näinud.

Parem pange paberile oma lemmiktegelaste portreed ja saatke need enne **20. septembrit 2011** toimetusse! Parimate vahel loosime välja filmi „Autod 2” sangareid mänguasjade maaletoojalt **Rimonnet!** Ah jaa... Kellel „Autod 2” kinolinal veel nägemata, need võivad joonistada või kirjeldada oma unelmate autosid!

TACTICU TUBASTES MÄNGUDES ON OMA UBA

Mängida on mõnus – kes siis seda ei tea! Kõige lähedam on muidugi koos sõpradega õues värskes õhus mängida, aga kui juhtub olema koerailm, siis ei tähenda see veel igavlemist! Kutsu aga sõbrad külla ja võta ette mõni **Tacticu** lahe lauamäng.

Tacticul on terve sari uusi mänge, mille kaanel tegutseb usin ja asjalik mesimumm.

„**Õpime koos Mummiga**“ sarjas on lauamänge nii neile, kes alles kooliteed alustavad, kui ka suurematele. Nagu meil, nii ka tarkusi kogutakse piiskhaaval. Mängides õpitakse tundma tähti, numbreid, loomi ja kella. Uuemates mängudes on küllap üht-teist huvitavat ka isadele-emadele: kes siis ei tahaks une pealt tunda kõiki Euroopa lippe ja olla tuttav kõigi toiduainetega! Niisiis – igas Mummy-seeria mängus on lisaks põnevusele peidus ka oma uba!

Meie seekordne küsimus on kõlab nõnda: **kas Sinu peres on kombeks tähistada esimest septembrit – teadmiste päeva – ja viimast koolipäeva kevadel? Kuidas seda tehakse?**

Vastuseid ootame toimetusse enne **5. oktoobrit 2011!** Parimate kirjutajate vahel loosime välja Tacticu uusi lauamänge!

Maaletooja ja hulgimüüja: AS Rekato

Heida **kindlasti** pilk ka internetipoodi: www.rekato.ee

REKATO

